

NATIONALE ONDERWIJS WEEK

KRANT

NATIONALE ONDERWISKRANT EDITIE 2025

COLUMN
**HOOP VOOR
ONS ALLEMAAL**
EPPO BRUINS & MARIËLLE PAUL

PAGINA 7

 **NATIONALE
ONDERWIJS
STAD**

 **NATIONALE
ONDERWIJS
TALENTEN**

 **NATIONALE
ONDERWIJS
PRIJS**

 **LET's
kNOW
EVENT**

**DE NATIONALE
ONDERWISPRIJS:
TOEN, NU EN MORGEN**
PAGINA 6

**NATIONALE
ONDERWIJSWEEK**
6 T/M 10 OKTOBER 2025

**DE FUNCTIE
VAN TOETSING**
PAGINA 4

**AMAC: APPLE IN
HET ONDERWIJS**
PAGINA 8

**#NOW2025
SAMEN ER DWARS
DOORHEEN**

PAGINA
19

 **NATIONALE
ONDERWIJS
STAD 2025
LEIDEN**

**INTERVIEW VOORZITTERS SECTORRADEN
DOORBOUWEN AAN
DWARSVERBANDEN**
PAGINA 16

NATIONALEONDERWIJSWEEK.NL

We kunnen er niet omheen...

Onderwijs is het meest krachtige ‘wapen’ dat we hebben om de wereld te veranderen. Een stevige uitspraak van een inspirerend leider: Nelson Mandela. En durf het daarmee maar eens oneens te zijn! Dagelijks maken ruim 362.000 professionals dat onderwijs, iedere dag opnieuw. Altijd met het streven om het beste in leerlingen én henzelf naar boven te halen; onderwijs is een complexe professie met een prachtige missie.

Het is niet ingewikkeld om kritiek te hebben op het stelsel of te mopperen op het bestel, maar in deze Nationale Onderwijsweek staat vooral al het prachtige centraal; praktijkvoorbeelden van iedereen die deze wil delen, werk van leerlingen vanuit allerlei verschillende opleidingspraktijken, (ervarings)deskundigen die hun kennis graag delen, enzovoorts.

Dit jaar strijkt de Nationale Onderwijsweek neer in Leiden, een stad waar kennis en nieuwsgierigheid van oudsher samenkomen, al meer dan 450 jaar! Een stad die bovendien laat zien hoe onderwijs, wetenschap en cultuur kunnen samensmelten tot een bruisend geheel. Leiden wordt daarmee een prachtig decor voor het gesprek over onderwijs van nu én morgen.

Tijdens deze week brengen we verhalen samen. Inspirerende voorbeelden, complexe uitdagingen, innovatieve ideeën, maar vooral: mensen. Want uiteindelijk zijn het die ruim 362.000 mensen in en rondom het onderwijs die ervoor zorgen dat leerlingen én daarmee wij allemaal bouwen aan de toekomst. Aankomende Nationale Onderwijsweek vieren we hun inzet, delen we ervaringen en geven we ruimte aan dialoog en reflectie. Met elkaar!

Ik nodig iedereen van harte uit om deel te nemen: fysiek in Leiden of online, actief in uitvoering of als luisteraar. Laat je inspireren, praat mee, stel vragen. Laten we elkaar vasthouden en versterken. Want hoe ingewikkeld de weg soms ook is – als we samen gaan, gaan we er dwars doorheen!

Op naar een prachtige, verbindende en betekenisvolle Nationale Onderwijsweek.

Job Christians
Voorzitter Stichting Nationale Onderwijsweek

ONDERWIJSTALENT VAN ALLE TIJDEN

Tom Voermans is directeur van het Mondial College locatie Leuvenbroek in Nijmegen. Theresia Jager werkt als innovatieleerkracht en Odie Geerligts - van Eupen is afdelingshoofd Milieueducatie bij de gemeente Den Haag. Wat ze met elkaar gemeen hebben? Zij wonnen in 2002 en 2003 de Trouw Talentprijs, de prijs die we nu kennen als de Nationale Onderwijstalenten. Hoe hebben ze het ervaren om deze prijs te winnen? En hoe kijken zij naar het onderwijs? We spraken met deze drie bevlogen professionals.

DOOR JESSICA VLASTUIN

“Het winnen van de prijs opende deuren voor me. Mijn spel werd uitgegeven. Later heb ik ook nog twee andere spellen ontwikkeld”

Spelend leren

Theresia won de Trouw Talentprijs in de categorie primair onderwijs: ‘Ik leerde tijdens mijn lio-stage dat het in de onderbouw nog heel normaal is om praktisch bezig te zijn en zo te leren. In de bovenbouw houdt dit ineens op. Omdat ik zelf ook vaak beter leerde door te doen, en zag dat mijn leerlingen moeite hadden met de stof over breuken, ging ik nadenken over het behandelen van de stof in spelvorm.’ ‘Breukenkeuken’ werd een spel over helen, halven, en kwartjes; eenheden zoals we ze ook kennen uit de keuken. Theresia: ‘Het winnen van de prijs opende deuren voor me. Mijn spel werd uitgegeven. Later heb ik ook nog twee andere spellen ontwikkeld.’

Debatten gaan voor

Odie won de prijs datzelfde jaar in de categorie voortgezet onderwijs. Ook zij liet haar vmbo-leerlingen spelonderwijs kennis maken met literatuur. Ze ontwikkelde ‘Buiten mijn boekje: een reis door Fictio’, een leerlinggeoriënteerd, educatief

gezelschapsspel. Hoewel Odie wel sprak met een uitgever is het nooit in andere klaslokalen beland: ‘Het spel bevatte poppetjes, schatkaarten en kistjes. Het was daarmee te bewerkelijk en duur voor een uitgever.’ De uitreiking van de Trouw Talentprijs herinnert Odie zich nog goed: ‘Toenmalig minister van OC&W Maria van der Hoeven zou de prijs uitreiken, maar zij bleek verhinderd vanwege een ingelast kamerdebat. Mijn vader was er een beetje boos over: afspraak is afspraak! Toen ik later zelf voor een minister ging werken, leerde ik als geen ander hoe het werkt achter de schermen bij het ministerie; debatten met de Tweede Kamer gaan altijd voor.’

Geen modelstudent

Voor Tom kwam zijn nominatie in 2003 als een schok: ‘Ik wist niet dat ik genomineerd was. Ik was helemaal geen modelstudent: ik had vooral veel lol op de middelbare school en studeerde nooit heel hard.’ De opleiding voor leraar Nederlands aan de Hogeschool van Arnhem en Nijme-

gen bleek een schot in de roos: ‘Ik trof docenten die niet alleen onderwijskundig een goed verhaal hadden, maar het waren ook fijne mensen die konden voorleven wat het was om contact te maken en studenten echt te zien. Zij hielden me aangehaakt.’ Toms nominatie had hij te danken aan de methode die hij schreef rond zinsontleding: ‘Ik herinner me hoe mijn docenten die taaie stof mooi en boeiend wisten te maken... dat werkte aanstekelijk. Daarmee werd de stof interessant voor mij, en voelde ik een drijfveer dit anderen ook te laten ontdekken.’

Impact als leidinggevende

Tom is als directeur werkzaam op het Mondial College in Nijmegen. Hij herinnert zich de tijd nog waarin hij zijn rol als docent en die van teamleider combineerde op het Raayland College waar hij tot voor kort werkzaam was: ‘Ik leerde al gauw dat het twee verschillende vakgebieden waren. Een sectie wil dat je materiaal mee-ontwikkelt en deel uitmaakt van de overlegmomenten, maar ik moest tegelijkertijd ook vergaderingen bijwonen over begrotingen en ontwikkelgesprekken voeren. Ik heb er toen voor gekozen me te richten op leidinggeven. Ik kan daarmee op een andere manier impact hebben op een team.’ Daarmee heeft hij ook andersoortige taken en verantwoordelijkheden: ‘De lerarentekorten zijn best een zorg. Soms zie ik collega’s met veel potentie, die ik graag wil binnenhalen, maar die nog niet de vliegren gemaakt hebben. Veel dingen leer je op de lerarenopleiding, maar je moet ook gewoon in de klas staan om routine te krijgen in je werk: de snelheid om te kijken, luisteren en reageren. Mensen die deze routine al hebben, zijn er momenteel weinig, dus je moet iedereen koesteren die binnenkomt. Iedereen die wel wil, maar het misschien nog niet kan, moet je binnenhouden en in hen wil je investeren. Daar komt nog eens het kwantitatieve en kwalitatieve tekort aan schoolleiders bij.’

Onderwijs als rode draad

Voor Odie loopt het onderwijs als een rode draad door haar loopbaan: ‘Tijdens mijn studie Nederlands stond ik kort voor de klas. Ik vond het werken met kinderen geweldig, maar wilde ook nog wel andere stappen maken.’ Na een tweede studie Communicatie- en Informatiewetenschappen kwam ze terecht op het Rotterdamse stadhuis, midden in een politiek bestuurlijke omgeving.

Odie Geerlings - van Eupen

Tom Voemans

“Iedereen wordt uitgedaagd de vraag ‘Hoezo dan?’ te beantwoorden”

“We leren kinderen anders te kijken naar de natuur, door vooral veel zelf te ontdekken en ervaren”

‘Ik ging aan de slag als woordvoerder, onder andere voor de wethouder onderwijs, toen Hugo de Jonge. In deze rol wilde ik vooral de vertaalslag maken naar het klaslokaal: welke impact had ons beleid daar?’ Odie maakte de overstap naar Den Haag, als woordvoerder voor oud-ministers van Onderwijs Marja van Bijsterveldt en Jet Bussemaker en groeide door als afdelingshoofd. ‘Na corona ging een langgekoesterde wens in vervulling: ik startte met de zij-instroomopleiding tot schoolleider vakbekwaam en kreeg de kans om al tijdens die opleiding aan de slag te gaan als adjunct-directeur. Anderhalf jaar later werd ik op een andere school directeur. Het past bij me bezig te zijn met de langetermijnvisie en positionering van de school en tegelijkertijd hands-on oplossingen te moeten zoeken, bijvoorbeeld als de verwarming op school het ineens begeeft terwijl het buiten vriest.’

Door persoonlijke omstandigheden moest Odie een stap terug doen als directeur. Sinds kort werkt ze als afdelingshoofd Milieueducatie bij de gemeente Den Haag: ‘Mijn team ontwikkelt educatief materiaal voor scholen, zoals excursies en leskisten, geeft gastlessen en tuinlessen op een

van onze 21 eigen tuinen. Hier leren we kinderen anders te kijken naar de natuur, door vooral veel zelf te ontdekken en ervaren.’

Leren met hoofd, hart en handen

Theresia werkt inmiddels 25 jaar in het onderwijs. Ze begeleidt scholen in het meer praktisch maken van het onderwijsaanbod: ‘Ik werd ongelukkig van het systeem: sommige kinderen worden erdoor tekortgedaan. Scholen krijgen het wél voor elkaar plusklassen op te zetten voor kinderen die meer- of hoogbegaafd zijn, maar het lukt niet ditzelfde te doen voor kinderen die graag praktisch werken en leren. Voor deze kinderen spring ik in de bres.’ Theresia verzorgt moestuinlessen en ze geeft teamtrainingen op een school om de leerkrachten in stelling te brengen ook op andere manieren les te geven. Daarnaast bezoekt ze bedrijven en organisaties in de nabije omgeving met groepjes leerlingen die leren door te doen: ‘Al zes jaar draai ik deze bovenschoolse praktijkklas (practical skills) met acht leerlingen. Het belangrijkste doel van de lessen is het zelfvertrouwen van de leerlingen te herwinnen en dit lukt bijna altijd.’ Het is Theresia’s missie dit onderwijs en deze manier van werken in de regio waar ze werkt op de kaart te zetten: ‘Deze kinderen worden niet genoeg gezien en gehoord, de reacties van ouders nadat hun kind een jaar aan mijn lessen heeft deelgenomen is ook zo positief. Door nu bovenschools te werken kan ik deze kinderen meer bereiken.’

Evidence informed

Voor Tom biedt de bekendmaking van de Nationale Onderwijstalenten en de procedure eromheen een kans om het onderwijs onder de aandacht te houden: ‘Het is een goede manier om te laten zien hoe mooi ons werk is en het vakmanschap van de leraar een podium te geven.’ Ook de onderzoekscomponent van de prijs vindt hij belangrijk: ‘Dit is een prijs voor een onderzoek, gecombineerd met de praktijkervaring van de startende docent. Ik wil daar graag van leren: hoe kan ik het met mijn collega’s morgen beter doen?’ Tom heeft een paar jaar geleden nog een master leiderschap in het onderwijs afgerond, ook daar ervoer hij dat onderzoek verweven moet zijn met docentschap: ‘Stop daar niet mee zo gauw de opleiding afgerond is: blijf nieuwsgierig en kritisch.’ Die trend ziet Tom breder met het evidence informed werken: ‘Iedereen wordt uitgedaagd de vraag ‘Hoezo dan?’ te beantwoorden. Methodes moeten zich bewezen hebben. De Nationale Onderwijstalenten gaat voor mij dus om meer dan het onderwijs in de schijnwerpers, het gaat ook om het uitlichten van onderzoek in het onderwijs en de onderzoekende houding van de docent.

De Nationale Onderwijstalenten: inschrijving geopend!

Jaarlijks nodigt stichting Nationale Onderwijsweek lerarenopleidingen uit om hun meest veelbelovende studenten te nomineren voor de prestigieuze titel van Nationaal Onderwijstalent van het jaar. De winnaars (één in het po, één in het vo) mogen niet alleen een jaar lang pronken met deze titel, ze ontvangen bovendien een bijzondere trofee en een geldbedrag van €1000,-.

Er zijn twee categorieën voor deelname:

- primair onderwijs (pabo)
- voortgezet onderwijs (eerste- en tweedegraadsopleidingen)

De inschrijving voor het schooljaar 2024/2025 is op dit moment gesloten. Houd onze website en socials in de gaten voor aanmelding van studenten in het nieuwe schooljaar!

De bekendmaking van de Nationale Onderwijstalenten vindt plaats op de Universiteit Leiden op maandag 6 oktober in Leiden Nationale Onderwijsstad 2025 en wordt gedaan door staatsecretaris Funderend Onderwijs en Emancipatie Mariëlle Paul.

De Nationale Onderwijstalenten wordt mogelijk gemaakt door Bijzonder Partner Nationale Onderwijstalenten Malmberg, Cito, CED-groep, stichting Nationale Onderwijsweek en alle samenwerkende sponsors.

MAAK VOOR IEDEREEN DUIDELIJK WAT DE FUNCTIE VAN TOETSING IS

Het Etty Hillesum Lyceum in Deventer besloot twee jaar geleden vanuit de subsidie basisvaardigheden een projectleider aan te stellen. Renske Wassink vertelt in Toets! Special #5 over de vakoverstijgende aanpak van ‘het Etty’ én deelt tips voor scholen die ook aan de slag willen met het verbeteren van de basisvaardigheden. Voor de Nationale Onderwijskrant duiken we dieper in de rol van toetsing bij het volgen van de groei op de basisvaardigheden.

DOOR DAAN DEGEN

Foto Stefan Kemper

Het Etty Hillesum Lyceum maakt gebruik van het JIJ! Leerlingvolgsysteem (LVS), waarbij ze de volgtoetsen inzetten om het taal- en rekenniveau van leerlingen te meten.

Renske: “We zijn veel met elkaar in gesprek over toetsing. Wanneer je een toets afneemt, welke toets je afneemt, wat je met de resultaten doet. Op klasniveau is dit al goed geregeld; we zien dat docenten toetsen goed gebruiken in het kader van formatief handelen. Nu willen we toetsing ook gebruiken om op programmaniveau door te ontwikkelen. Bijvoorbeeld door te kijken hoe leerlingen groeien binnen verschillende leer-routes. Zie je daar gekke uitschieters? En kun je achterhalen waar dat dan aan ligt? Aan een do-

Het hele interview en de tips van Renske lezen?

Scan de QR-code en vraag de gratis Toets! Special aan.

MEER WETEN? KLIK HIER

cent die een succesvolle aanpak hanteert? Aan de samenstelling van de klas? Ik denk dat cijfers nooit iets plat verklaren, maar ze kunnen je wel een interessante richting op wijzen.”

“Zo proberen we het LVS en de JIJ!-toetsen steeds meer in te zetten om zicht te krijgen op schoolbrede ontwikkelingen. Waarom zien we de rekenvaardigheid in leerjaar 1 toenemen, in jaar 2 stagneren en in jaar 3 weer opkomen? En wat staat ons dan in jaar 2 te doen, zodat leerlingen uiteindelijk verder komen in drie jaar tijd?”

“Dat vraagt dat we nog beter moeten worden in het analyseren van toetsgegevens. Plus, als we het hebben over vakoverstijgend werken: dat je de uitslag van zo’n toets deelt met al die collega’s die een stukje taal of rekenen meenemen in hun vak. En dat zij leren hoe ze kunnen inzoomen op dat onderdeel waarmee zij in hun vak bezig zijn, bijvoorbeeld verhoudingen. Daarmee creëer je verbinding en maak je iedereen duidelijk wat de functie van toetsing is. Wat we er samen van leren en mee kunnen.”

Meer weten over JIJ! voor het voortgezet onderwijs: bureau-ice.nl/jij

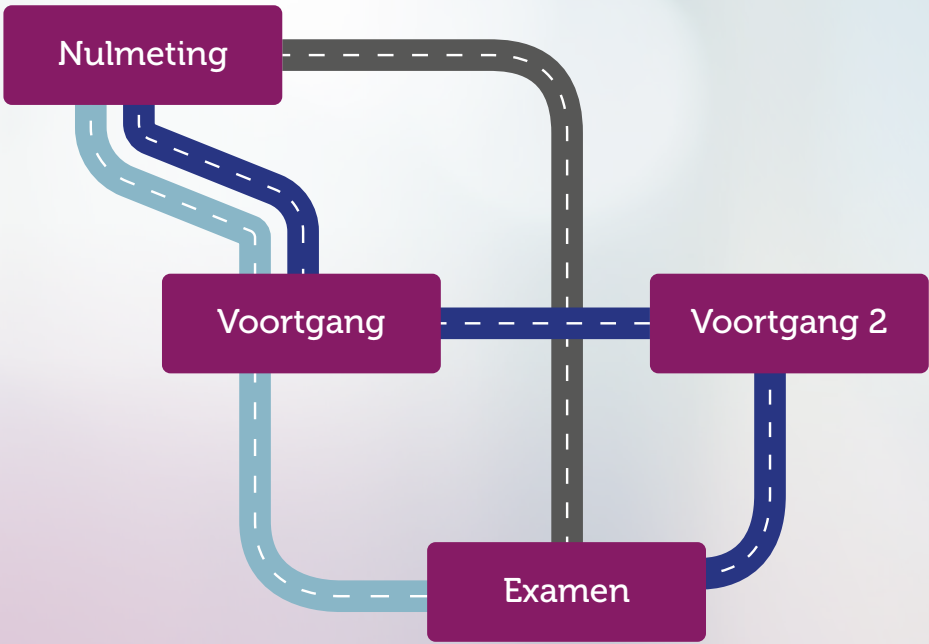
ADVERTENTIE

Welke route kies jij voor groei?

Creëer leertrajecten die écht aansluiten

Met de juiste route wordt ontwikkeling zichtbaar en groei meetbaar. De TOA Evaluatieroute helpt mbo-docenten en coördinatoren om toetsen en examens bewust in te zetten als leidraad voor persoonlijke ontwikkeling. Zo creëer je leertrajecten die écht aansluiten bij de behoeften van iedere student.

De Evaluatieroute ontdekken? Scan de QR-code en bekijk de mogelijkheden.

TOA

Groei in zicht

Taal, tekstbegrip en wereldoriëntatie in één krachtige aanpak

'THEMATISCH WERKEN VRAAGT OM BALANS: BETEKENISVOLLE SAMENHANG ÉN GRIP OP DE VAKINHOUDE.'

Tijdens de Nationale Onderwijsweek 2025 staat het thema 'Samen er dwars doorheen' centraal. 'Dit thema vraagt om lef en visie: durven vernieuwen, maar ook blijven doen wat écht werkt in de klas,' aldus Silvia Beekmans, portfoliomanager taal en wereldoriëntatie bij uitgeverij Malmberg.

DOOR MAURICE PERDON

In een tijd waarin het curriculum verandert en de nadruk komt te liggen op samenhang en betekenisvol leren, is het essentieel om vakgebieden niet langer los te benaderen. Malmberg sluit hierop aan met een flexibele, thematische aanpak die taal, tekstbegrip en wereldoriëntatie op een natuurlijke manier met elkaar verbindt.

De oplossing van Malmberg: flexibel en toekomstgericht

Vanaf 2027 introduceert Malmberg een compleet nieuwe methode voor wereldoriëntatie. Deze methode is:

- kennisrijk, met aandacht voor inhoudelijke verdieping.
- flexibel inzetbaar, los of in samenhang met taalmethodes.
- naadloos verbonden met de nieuwste edities van Staal en Taal actief.

Probeer het zelf!

Vanaf begin 2026 is er al materiaal beschikbaar. Hiermee krijg je een goede indruk van het werken in samenhang. Wil je op de hoogte blijven?

Scan de QR-code of kijk op:

<https://www.malmberg.nl/basisonderwijs/thematisch-werken-met-malmberg.htm>

Samen bouwen aan toekomstgericht onderwijs. Met Malmberg zit je goed.

MEER WETEN?
KLIK HIER

Wat verandert er in de kerndoelen?

De actualisatie van het curriculum is in volle gang. De nieuwe kerndoelen voor Nederlands zijn definitief vastgesteld. Voor mens & maatschappij, mens & natuur en burgerschap zijn de conceptkerndoelen opgeleverd en worden ze momenteel beproefd in de onderwijspraktijk.

Belangrijke veranderingen:

Nederlands

- Samenhang binnen het leergebied Nederlands.
- Meer nadruk op functioneel taalgebruik.
- Kinderen leren kritisch denken en taal inzetten in verschillende contexten.
- Sterke verbinding met andere leergebieden, zoals wereldoriëntatie en burgerschap.

Deze veranderingen zijn al verwerkt in de nieuwste edities van *Taal actief* en *Staal*. De verbinding

Waarom een flexibele, thematische aanpak?

Silvia: 'De nieuwe kerndoelen leggen de nadruk op samenhang binnen leergebieden én tussen vakken. Dat biedt mooie kansen voor betekenisvol onderwijs, maar het vraagt ook om zorgvuldige keuzes. Thematisch werken is alleen effectief als de leerdoelen helder blijven. Als je te veel doelen van verschillende vakken in één les stopt, raakt het werkgeheugen van kinderen overbelast. Nieuwe kennis kan dan niet effectief worden verwerkt. Daarom kiezen we bij Malmberg voor thematische samenhang (of thematisch werken) en niet voor vakintegratie.'

'Daarnaast is flexibiliteit voor de leerkracht essentieel: je bepaalt als leerkracht zelf óf, wanneer en in welke mate je thematisch werkt. Zo kun je inspelen op de behoeften van je groep, zonder concessies te doen aan structuur, vakinhoud en leerdoelen.'

Hoe voorkom je dat het voor kinderen onoverzichtelijk wordt?

'Ook bij thematisch werken moeten de basisvaardigheden centraal staan, terwijl er gericht aandacht is voor taalontwikkeling en kennisopbouw. Daarnaast is het essentieel om binnen elk vakgebied te kiezen voor een bewezen vakdidactiek, een heldere structuur en doelgerichte lessen. Alleen dan kunnen leerlingen nieuwe kennis goed verwerken en toepassen.'

Wanneer is samenhang tussen vakken dan écht waardevol?

'Malmberg ziet thematische samenhang als een waardevolle aanvulling op vakdisciplinair onderwijs – niet als vervanging. Eerst bouwen leerlingen stevige vakspecifieke kennis op, daarna ontstaat ruimte voor betekenisvolle verbindingen. Bij Malmberg zoeken we alleen samenhang als die betekenisvol en relevant is. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat er ook vaste momenten zijn waarbij er transfer plaatsvindt tussen taal, tekstbegrip en wereldoriëntatie.'

Kun je dan niet alles thematisch doen vanuit wereldoriëntatie?

'Nee, als je uitsluitend onderwerpen van wereldoriëntatie kiest, loop je het risico waardevolle taalonderwerpen en diverse tekstgenres te missen. Bij taal is het bijvoorbeeld belangrijk dat kinderen de ruimte

met de andere leergebieden wordt gemaakt wanneer ook die nieuwe kerndoelen definitief zijn vastgesteld.

Mens & maatschappij / mens & natuur

- Zes tijdvakken in plaats van tien.
- Meer inhoudelijke verdieping, met onderwerpen uit het voortgezet onderwijs.
- Denkwijzen en vraagstukken als uitgangspunt.
- Aandacht voor de wereld als context en de impact op het eigen leven.
- Samenhang met taal en burgerschap is expliciet opgenomen.

Burgerschap

- Specifiekere doelen voor kennis, vaardigheden en houdingen.
- Gericht op actieve participatie in de samenleving.

krijgen om zich uit te drukken over een onderwerp dat ze zelf hebben gekozen in bijvoorbeeld een gedicht. Onze aanpak voorkomt dat vakspecifieke doelen en genres ondergesneeuwd raken in brede thema's zonder duidelijke structuur. Bovendien veranderen de kerndoelen voor wereldoriëntatie ingrijpend. Daarom is het op dit moment niet verstandig om taal te koppelen aan een bestaande wereldoriëntatiemethode.'

'Jij bepaalt als leerkracht of en wanneer je samenhang aanbrengt tussen vakken'

Hoe kun je dan met jullie aanbod een stap zetten richting thematisch werken?

'Met *Staal* en *Taal actief* beschikken we over twee taalmethodes waarbij de taaldomeinen in samenhang worden aangeboden en die volledig voldoen aan de nieuwe kerndoelen Nederlands. Vanaf 2027 kun je de combinatie maken met onze geheel nieuwe methode voor wereldoriëntatie, die ontwikkeld is op basis van de nieuwe kerndoelen mens & natuur, mens & maatschappij en burgerschap. De thema's van *Staal* sluiten straks aan op de leerlijn van wereldoriëntatie. *Taal actief* wordt uitgebreid met rijke teksten die gekoppeld worden aan de wereldoriënterende thema's en er wordt een duidelijke relatie gelegd met woordenschatontwikkeling. Zo ontstaat een krachtige combinatie waarbij kinderen taal gebruiken om de wereld te begrijpen – en de wereld gebruiken om taal te leren.'

En hoe zit dat dan met die flexibiliteit?

'Als leerkracht bepaal je zelf of en wanneer je samenhang tussen vakken aanbrengt in je lessen. Je zit dus nooit wekenlang vast aan een thema dat niet goed aanslaat in je klas of dat niet past bij wat er op dat moment speelt. Zo houd je de regie over je lessen en kun je inspelen op wat de kinderen écht nodig hebben.'

Foto's: Karin Kingma, docent kunstvakken
CS Vincent van Gogh

DE NATIONALE ONDERWIJSPRIJS: TOEN, NU EN MORGEN

De Nationale Onderwijsprijs is terug van even weggeweest. Met een wisseling van de wacht binnen Stichting Nationale Onderwijsweek heeft de prestigieuze prijs een nieuwe jas gekregen, met één groot landelijk podium om onderwijsprojecten van Friesland tot Limburg en van Noord-Holland tot Zeeland in de schijnwerpers te zetten. Een terugblik op 30 jaar onderwijspracht.

DOOR JESSICA VLASTUIN

De schoonheid van het vak

In 1990 werd het Instituut voor Nationale Onderwijspromotie opgericht, een collectief van schoolleiders, leraren en 'geestelijk vader' van de Nationale Onderwijsprijs Kees Koppers. Kees: 'De stichting werd in het leven geroepen om het onderwijs positief te belichten. Alle leden waren overtuigd van de schoonheid van het vak en vonden het zonde dat het onderwijs zo'n negatief imago had. Ik sloot in eerste instantie aan als wetenschappelijk medewerker, maar heb de organisatie overgenomen in 1992. In dat jaar vond de eerste uitreiking van de Nationale Onderwijsprijs plaats. We waren gevestigd in Nijmegen, dus het werd een provinciale verkiezing in Gelderland.'

Een leerkracht met HIV

De provinciale verkiezing werd zo positief ontvangen, dat Kees suggestie kreeg van

het ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap. Het jaar erop vond de eerste landelijke verkiezing plaats, met voorrondes in alle twaalf provincies. Kees: 'Ik herinner me nog dat de eerste prijs in het primair onderwijs ging naar een Friese school die een leerkracht met HIV aan het werk wilde houden. Dat lag toentertijd best gevoelig, maar mooi dat deze school erkenning kreeg voor de inspanning die ze leverde voor deze collega.'

Van jaarlijks naar tweejaarlijks

Een jaarlijkse organisatie van de Nationale Onderwijsprijs bleek een onmogelijke opgave. Kees: 'Ik benaderde alle provincies, en er waren provinciale voorrondes. Het was eigenlijk niet te doen de prijs uit te reiken in januari en dan direct weer te starten met de werving voor de volgende editie.' Daarmee werd de Nationale Onderwijsprijs een tweejaarlijks evenement,

dat vanaf 1994 om het jaar plaatsvond. De coronapandemie strooide roet in het eten; provinciale verkiezingen moesten afgelast worden, maar leverden ook bijzondere inzendingen op. Zo schilderden leerlingen van CS Vincent van Gogh in kleine groepjes reusachtige eieren die in de buitenlucht werden geëxposeerd en konden worden bewonderd door Assenaren tijdens een corona-wandeling.

Een mooie taak voor ministers

Kees herinnert zich dat ministers de uitreiking van de Nationale Onderwijsprijs een mooie gelegenheid vonden voeling te houden met het onderwijsveld: 'Ze kwamen graag; de ene keer een staatssecretaris, de andere keer een minister. Een van de eerste edities vond plaats in het Beatrix Theater tijdens de Nationale Onderwijstentoonstelling. We reikten de prijs toen uit in de categorieën po, vo en beroepsonderwijs en uit alle provincies waren er dus drie vertegenwoordigers van deze categorieën aanwezig, soms met wel 25 man. Tel maar op: er was zo'n 900 man aanwezig.' Minister Ritzen heeft meerdere edities de trofee, een bronzen olifant die door een hoepel springt, overhandigd aan de winnende scholen. Kees: 'Hij was zo enthousiast, dat hij tijdens zijn aanwezigheid al toezegde de volgende editie ook te komen.' Ministers Van der Hoeven, Bijleveld, Wiersma, Dijkgraaf en Bruins namen het stokje van hem over. Mark Rutte overhandigde de prijs in de rol van staatssecretaris.

"Een prijs om het onderwijs positief te belichten"

NATIONALE 1 ONDERWIJS PRIJS

De Nationale Onderwijsprijs 2023/2024 en 2024/2025

Heeft jouw school in de schooljaren 2023/2024 of 2024/2025 een project uitgevoerd dat jullie leerlingen in beweging zette, dat verwonderde en ... het verschil maakte?

Dan maken jullie kans op de Nationale Onderwijsprijs! De twee winnaars (één in het po, één in het vo) gaan naar huis met de eer, de titel, een prachtige trofee en een geldbedrag van €5000,-.

Meer weten?

Kijk dan op www.nationaleonderwijsweek.nl/onderwijsprijs. Hier kun je jouw school ook aanmelden voor deelname. De volledige inzending dient uiterlijk 10 oktober binnen te zijn.

De bekendmaking en uitreiking van de Nationale Onderwijsprijs vindt plaats op 11 november op de Hogeschool Leiden in Leiden Nationale Onderwijsstad 2025.

De Nationale Onderwijsprijs wordt mogelijk gemaakt door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Bijzonder Partner Nationale Onderwijsprijs Amac, Cito, Stichting Lezen, Dia, stichting Nationale Onderwijsweek en alle samenwerkende sponsors.

Stichting Nationale Onderwijsweek

In de loop van de tijd verhuisde de prijsuitreiking naar provinciehuizen en andere provinciale locaties. Kees: 'Veel provincies vonden het een mooie gelegenheid om zichtbaar te zijn, en wilden graag meewerken.' Rond 2016 bracht Kees de Nationale Onderwijsprijs onder bij Stichting Nationale Onderwijsweek: 'Vanaf dat moment werd de landelijke prijsuitreiking vaak georganiseerd in de Nationale Onderwijsstad, gecombineerd met andere activiteiten in de Nationale Onderwijsweek.' De Nationale Onderwijsprijs werd een onmisbaar onderdeel van de week, waarin de pracht en kracht van het onderwijs een podium krijgen.

De mooiste herinneringen

Kees heeft mooie herinneringen aan de inzendingen en nominaties die voorbij kwamen in

30 jaar Nationale Onderwijsprijs: 'Vooral de projecten die bijdroegen aan de ondersteuning van leerlingen op sociaal-emotioneel gebied maakten vaak veel indruk op me. Zo had een school in de Bijlmer na de vliegtuigramp een project opgezet waarbij leerlingen verhalen schreven over wat ze hadden meegemaakt. Die verhalen werden gebundeld in een boekje en dit boekje is door het ministerie in het onderwijs verspreid.' 'Wie ben jij?' was ook zo'n project: leerlingen van een Amsterdamse school kwamen bij elkaar over de vloer om elkaar te interviewen: wie ben jij? 'Er werden teams gemaakt met een cameraman, een interviewer en een scriptschrijver. Van Syrische families tot oud-Amsterdamse gezinnen, overal werd binnengekeken. Van al die losse fragmenten werd een film gemaakt die getoond werd voor alle ouders. Dat is toch prachtig?'

Winnaars Nationale Onderwijsprijs

Vlnr: René Fuldauer, Rupi Jacinta, Angie Godfried en Kees Koppers.

WILLEMSTAD — Trots tonen René Fuldauer van de Prinses Margrietschool (basisonderwijs), Rupi Jacinta van de Mariëta Albertoschool (onderwijs voor moeilijk en zeer moeilijk lerende kinderen) en Angie Godfried van het Peter Stuyvesant College (voor havo en vwo) hun certificaten die zij zojuist ontvingen van Onderwijsminister Philip Nieuw in bijzijn van coördinator Kees Koppers van het Instituut voor Nationale Onderwijs Promo-

tie (INOP). Dat gebeurde gistermiddag in de aula van de openbare bibliotheek, waar ook een kleine tentoonstelling was ingericht. Het Nederlandse instituut is in het leven geroepen om het onderwijs op een positieve manier voor het voetlicht te halen. Ook worden scholen gestimuleerd gebruik te maken van elkaars ideeën en ervaringen. Dit jaarkonden ook scholen in de Antillen en op Aruba deelnemen. De Curaçaose jury wordt gevormd

door L. Arrendell (Curoil), R. Henriques (Refineria Kòrsou) en M. Getrouw-Pang (inspecteur basisonderwijs).

Opvallend is dat twee van de drie scholen die gewonnen hebben, Prinses Margriet en Mariëta Alberto, 'lezen' als thema gekozen hebben. Stuyvesant koos voor 'vriendenhulp'. Minister Nieuw zei te hopen dat deze drie Curaçaose scholen een voorbeeld en inspiratie zullen zijn voor andere scholen.

De winnaars in 1998 vergezeld door Kees Koppers.

COLUMN //////////////////////////////////

Hoop voor ons allemaal

Wie in het onderwijs werkt, krijgt dagelijks een shotje optimisme. Een welkom medicijn tegen al het sombere nieuws dat óók het klaslokaal binnenkomt: oorlogen, natuurrampen en geweld.

Dat optimisme komt bij de jonge mensen zelf vandaan. Want zij hebben nog een heel leven voor de boeg. Zij hebben het stuk voor stuk in zich om hun talenten te ontplooien. Om verder te groeien en om daarmee onze samenleving te verrijken. En dat is een recept voor hoop en goede moed.

De Nederlandse samenleving en arbeidsmarkt hebben veel behoefte aan al die frisse krachten. Mensen die met hun vakmanschap, zorg en creatieve oplossingen de wereld een beetje mooier maken. En daarom draagt elke leerling die de drempel van een schoolgebouw overstapt, elke student die met een diploma op zak de opleiding verlaat, de belofte van groei en vooruitgang met zich mee.

Focus op de basis

Om jonge mensen écht voor te bereiden op hun bijdrage aan de samenleving, is het wel nodig dat het onderwijs nog meer de focus legt op de basis. Lezen, schrijven en rekenen, digitale vaardigheden en leren samenleven. Die basisvaardigheden zijn een soort rijbewijs voor de samenleving van de 21ste eeuw. Wie een tekst begrijpt, wie een betoog kan schrijven of een reken-som kan oplossen, vindt ook makkelijker een plek voor zichzelf in de wereld. In het onderwijs kunnen jonge mensen verder in vrijheid oefenen in samen leven. Leerlingen leren met elkaar om te gaan en op te komen voor elkaar en voor de dingen die zij belangrijk vinden.

Werken met de toekomst

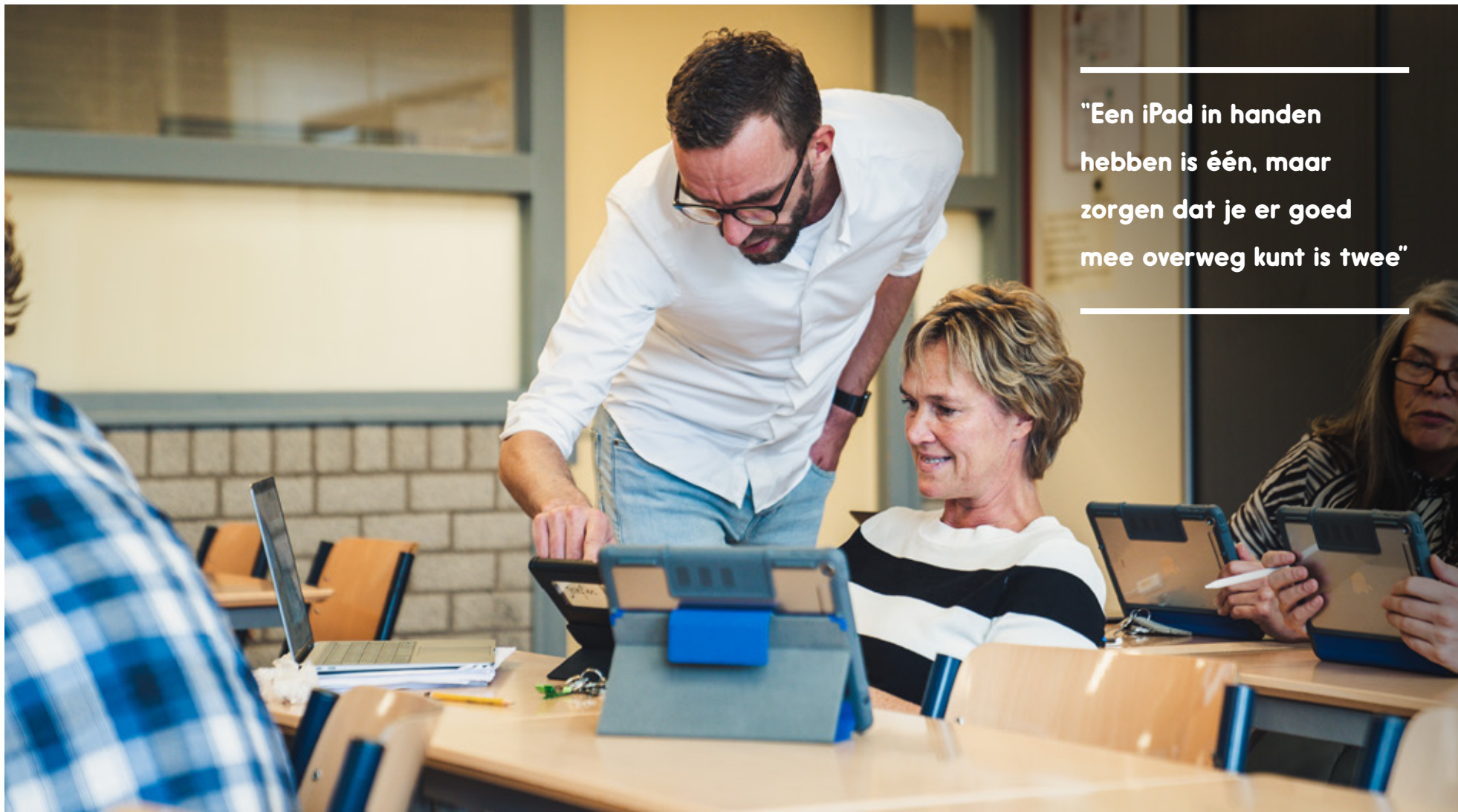
Als minister en staatssecretaris van Onderwijs willen we dat scholen zich nog meer op die basis kunnen richten. We werken er hard aan om de kwaliteit van het onderwijs verder te verhogen. Dat betekent ook dat we de veiligheid, het welzijn, het salaris en de ontwikkelkansen van leraren, lerarenopleiders en ander onderwijspersoneel uiterst serieus nemen. Zodat leraren enthousiast blijven voor hun vak en steeds nieuwe groepen mensen denken: werken met de toekomst, zou dat niet iets voor mij zijn? De overheid kan nog zoveel plannen hebben, uiteindelijk staat of valt het met de vakmensen die kinderen en jongeren op het juiste spoor zetten. Docenten die het talent in een stille dromer naar boven halen. Die de druktemaker helpen om die enorme batterij aan energie en enthousiasme om te zetten in goede prestaties.

Betekenisvolle plek

Het maakt echt uit hoe jij als docent jonge mensen begeleidt, stimuleert en toerust. Als jij leerlingen en studenten de juiste basis meegeeft, kunnen zij hun belofte waarmaken. Dat maakt het onderwijs tot een heel betekenisvolle plek om te werken. We wensen jullie bij je werk heel veel succes, voldoening en goede hoop!

Eppo Bruins,
minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mariëlle Paul,
staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

AMAC: APPLE IN HET ONDERWIJS

"Een iPad in handen hebben is één, maar zorgen dat je er goed mee overweg kunt is twee"

Misschien ken je ons wel van een van onze winkels of heb je ons ooit op televisie gezien. In ieder geval, wij zijn dé Apple expert van Nederland. Voor alles wat met Apple te maken heeft kun je bij ons terecht: als je niet weet welk product je nodig hebt, als je er zelf even niet uitkomt of als je product stukgegaan is - wij helpen je! In 2005 opende Ed Bindels de eerste Amac winkel in hartje Utrecht; inmiddels staat de teller op 47! Dit jaar vieren we dat we al 20 jaar mensen mogen helpen met hun Apple producten.

Het is bij Amac ons doel om tussen de mens en de technologie in te staan. We vinden het heel erg leuk te luisteren naar wat je bezig houdt en waar je passie voor hebt. Vervolgens helpen we je bij het kiezen van precies dat ene product dat perfect bij jou aansluit, zodat jij datgene kunt blijven doen waar je goed in

bent! En dat doen we met de beste producten die we kunnen vinden - met Apple aan de top! Vandaag de dag mogen we onszelf Premium Partner van Apple noemen. We kennen alle producten als onze eigen broekzak en we hebben zelf nog een aantal producten en diensten toegevoegd die een mooie aanvulling zijn op het aanbod van Apple.

Naast onze winkels willen we ook heel graag aan bedrijven, scholen en zorginstellingen laten zien hoe tof deze producten zijn en hoe ze ingezet kunnen worden in hun organisatie. Ons onderwijsteam heeft een groot hart voor zowel Apple als het onderwijs. Iedere dag mogen we scholen helpen bij het verbeteren van hun onderwijs met behulp van de tools die Apple maakt. Zo denken we mee over strategische beslissingen, zoals welke producten en diensten voor een school handig zijn en op welke manier die betaald kunnen worden. Zo maken we voor veel scholen speciale webshops waar de ouders een apparaat kunnen aanschaffen dat aan de wensen van de school voldoet. Daarnaast bieden we hulp en ondersteuning als er een keer iets mis gaat, bijvoorbeeld wanneer een iPad stuk gaat of als iemand er niet helemaal uit komt. We zien onszelf dus niet simpelweg als een leverancier van producten; we zijn echt een partner van een school op het gebied van Apple.

Naast ervoor zorgen dat iedere docent en leerling een iPad heeft, steken we ook veel tijd in het coachen en begeleiden van docenten en ondersteunend personeel. Een iPad in handen hebben is één, maar zorgen dat je er goed mee overweg kunt is twee. Met behulp van Apple geschoolde trainers - zogenoemde Apple Professional Learning Specialists - geven we workshops, een-op-een sessies, webinars en nog veel meer om er voor te zorgen dat docenten zich op hun gemak voelen met een iPad in de klas en dat hun lessen er ook beter van worden! Omdat elke school en elke docent net een beetje anders is hebben we geleerd onze hulp en advies heel gericht af te stemmen op wat diegene nodig heeft.

Eerste officiële iPad-repair én recycle-partner van Apple in Europa

Duurzaamheid staat bij ons ook hoog in het vaandel. Zo kunnen we je iPad repareren als die stuk gaat en mag je je oude iPad bij ons inruilen als deze aan vervanging toe is, zodat wij hem kunnen recyclen. Over reparatie gesproken, we zijn sinds dit jaar de eerste en enige in heel Europa die dat van Apple mogen doen! Dat is best bijzonder en, hoewel het nog in de kinderschoenen staat, betekent het veel voor de toekomst van technologie. Interesse in onze reparatieservice? Neem contact met ons op en ontdek welke modellen wij voor jou kunnen repareren.

Meer weten over Apple Professional Learning?

MEER WETEN?
KLIK HIER

AMAC DENKT ÉCHT MET ONS MEE

Een interview met Ralf Jansen, ICT-medewerker bij PIUS-X College in Bladel, Brabant.

Kun je mij een beeld geven van je school vóór het contact met Amac?

“Wij werkten eerst samen met een andere leverancier. Bij hen konden ouders een iPad kopen voor hun kind en wij betaalden daar een stukje aan mee. Vervolgens zetten wij de iPad in ons systeem, zodat wij het konden beheren voor de leerling. Daarnaast stond het de leerlingen vrij hun eigen iPad die ze thuis al hadden mee naar school te nemen. Dit was niet ideaal – die iPads stonden niet in ons systeem en waren dus niet te beheren voor ons als school. Als afstudeeropdracht heb ik deze manier van werken onder de loep genomen en gekeken wat het wetboek aan scholen voorschrijft over het aanschaffen en beheren van apparaten. Ik leerde dat een school eigenlijk geen beheer op een iPad mag uitvoeren als de school geen steentje bijgedragen heeft aan de iPad. We moesten dus op zoek naar iets nieuws.”

Welke rol speelt de iPad in jullie klaslokaal?

“Met name als ondersteunend middel voor de docent en de leerling. Sommige onderdelen van een les kun je namelijk goed doen op iPad, zoals het verwerken van de lesstof in Microsoft Word, maar ook verdiepende uitleg voor een specifiek vak met behulp van apps. Maar niet alleen lesgeven, ook toetsen doen we met behulp van iPad. Hiervoor gebruiken we de Klaslokaal-app van Apple. De docent ziet op zijn iPad wat de leerling aan het doen is en kan apps op de iPad van de leerling afsluiten of vastzetten.”

Hoe verliep de zoektocht naar een nieuwe leverancier?

“Het eerste en belangrijkste waar we naar zochten was een stuk ondersteuning. Omdat we op zoek moesten naar een nieuwe constructie om iPads aan te schaffen en te beheren, wilden we graag dat iemand met ons mee kon denken en hierover

advies kon geven. Uiteraard hadden we ook iemand nodig die iPads in deze aantallen kon leveren en ons kon helpen met het instellen en beheren van de apparaten. Na een aantal gesprekken met verschillende leveranciers kregen we het beste gevoel bij Amac. In gesprek kwamen we tot de conclusie dat een leaseconstructie – ouders betalen een vast bedrag per maand voor de iPad – de beste optie was. Ook hier kon Amac in voorzien.”

Hoe is de samenwerking met Amac?

“We zijn om tafel gegaan en hebben eerst goed in kaart gebracht wat we wilden, wat we nodig hebben en op welke manier Amac daar vorm aan kan geven. Op basis van die gesprekken heeft Amac een webshop gebouwd, speciaal voor onze school met al onze eisen en wensen. Ouders kunnen in die webshop zelfstandig een iPad aanschaffen, inclusief eventueel accessoires en diensten, en deze wordt netjes op onze school afgeleverd. Wanneer de ouder een iPad via de webshop aanschafte wordt deze automatisch aan ons systeem toegevoegd en kunnen wij ze gelijk voor de leerling instellen.”

Wat maakt de samenwerking met Amac uniek?

“Amac heeft een hele hoop kennis in huis en ze hebben ons echt geholpen met het omgaan en het beheren van deze apparaten, zodat ze gebruikt kunnen worden voor het onderwijs en niet als speeltje. Maar niet alleen in kennis, ook in communicatie is Amac erg fijn om mee samenwerken. Je stuurt ze een berichtje en je zit zo in een meeting van een uur waarin je rustig kunt sparren en overleggen over bepaalde beslissingen. Ze denken echt met ons mee. Het is niet niks om ineens zoveel iPads in je klaslokaal te krijgen, dus dat moeten we echt in stapjes doen. Amac snapt dat en denkt met ons mee over de te nemen stapjes.”

Hoe zorg je ervoor dat jullie docenten weten hoe je met een iPad werkt?

“We hebben een digitaal platform waar we iedere week een bericht delen over nieuwe updates en mogelijkheden met de iPad. We denken dat de Klaslokaal-app van Apple voor onze docenten erg handig is, dus die krijgt daarin zeker de aandacht. Amac biedt ook allerlei trainingen en workshops voor onze docenten en we zijn in overleg over hoe die voor onze school kunnen werken.”

Wat verwacht je samen met Amac in de toekomst te kunnen doen?

“In september, aan de start van het schooljaar, zullen de eerste leerlingen hun nieuwe iPad in ontvangst gaan nemen. Om die uitgifte een klein feestje te maken hebben we zelfs een DJ voor de leerlingen geregeld! Echter, we hebben ons goed gerealiseerd dat er ongetwijfeld ook dingen mis zullen gaan, omdat het voor ons de eerste keer is dat we het op deze manier gaan doen. Al doende leert men en Amac gaat ons helpen met het finetunen van onze manier van werken. In de komende jaren gaat Amac ons ook leren hoe we uiteindelijk zelf die problemen kunnen oplossen, zodat we zelfredzaam worden en niet voor ieder wissewasje bij hen hoeven aan te kloppen – we mogen het natuurlijk altijd, maar we willen het graag ook zelf kunnen.”

Scan de QR-code en ontdek hoe Amac met iPad-leasing, beheer en trainingen jouw school naar een hoger niveau tilt!

MEER WETEN?
KLIK HIER

MAARTEN VANSTEENKISTE & BART SOENENS

HET ABC VAN MOTIVATIE IN ONDERWIJS

Een psychologische basis voor elke leerling en leraar

De onderwijsbestseller over motivatie

Lannoo Campus

‘Dit boek is misschien wel de meest waardevolle hulpbron die een leerkracht kan bezitten.’

Prof. dr. Richard Ryan | grondlegger van de zelfdeterminatietheorie en gerenommeerde onderzoeker

Meer info en bestellen?
ISBN 9789401435130
€ 35.99

Professionele ontwikkeling die past bij jou én je onderwijspraktijk

De VU Lerarenacademie biedt opleiding en professionalisering voor (aankomende) leraren, begeleiders en schoolleiders – individueel én in teamverband.

Leren dat doorwerkt in de praktijk

Een greep uit ons aanbod:

- **Leergang Expert Pedagogiek & Didactiek:** voor ervaren leraren die hun expertise willen verdiepen én delen, en willen blijven groeien
- **Lesson Study:** scherp je les aan met focus op differentiatie en collegiaal leren
- **AI in het Onderwijs:** begrijp de technologie, maak bewuste onderwijskundige keuzes.

Jouw vraag als startpunt

Op zoek naar **coaching** of **ondersteuning** bij bijvoorbeeld een studiedag? Wij denken graag mee over een aanpak die past bij jullie praktijk, doelen en ontwikkelvragen - van één-op-één begeleiding tot teamgerichte scholing op maat.

Scan de QR-code voor meer informatie

VU Lerarenacademie
praktijkgericht leren voor onderwijsprofessionals

VU **VRJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM**

VAN COMFORTZONE NAAR KANSEN

Lisette Goos transformeerde haar loopbaan met behulp van Pappenheim Re-integratie & Outplacement. Door moedig haar comfortzone te verlaten, ontdekte ze nieuwe perspectieven en creëerde ze een verfrissende afwisseling in haar professionele leven. Na een loopbaantraject met Susan – een ervaren coach van Pappenheim – vertelt Lisette haar inspirerende verhaal.

VERNIEUWENDE UITKOMSTEN
‘Het traject heeft mij inzichten gegeven die ik zelfstandig nooit

gevonden zou hebben. Susan stimuleert je op een fijne manier om zelf kritisch na te denken en tot aan de kern te achterhalen wat je mist in je huidige loopbaan’, deelt ze. Dit proces bracht haar tot de heldere realisatie dat ze niet weg wilde uit het onderwijs, maar juist op zoek was naar een evenwicht tussen verdiepend onderzoek en lesgeven.

MEER ZELFVERTROUWEN, PASSIE EN PLEZIER
Het grondig analyseren van haar situatie opende deuren naar onverwachte mogelijkheden en gaf haar een dieper begrip van haar

loopbaanbehoeften. ‘Hierdoor ben ik van mijn eigen eiland afgestapt, waardoor ik een breder perspectief kon omarmen. Ik wist nu wat ik miste en hoe ik dit zou kunnen

‘Door van mijn eigen eiland af te stappen, ontdekte ik nieuwe mogelijkheden’

toevoegen aan mijn werk’, vertelt Lisette enthousiast. Door deze ontdekking verrijkte Lisette haar loopbaan met meer afwisseling en plezier. ‘Ik sta nu drie dagen

voor de klas in plaats van vijf en verricht de overige twee dagen aanvullend onderzoek’, licht ze toe. Dankzij Pappenheim vond Lisette een nieuw evenwicht en passie in haar werk. ‘Het traject heeft zowel mijn zelfvertrouwen als loopbaan verrijkt’, concludeert ze tevreden.

Scan de QR-code om meer te weten te komen over loopbaanbegeleiding en coaching.

Pappenheim Loopbaanbegeleiding & Coaching / 072 - 79 20 009

Met jouw steun hebben alle leerlingen een toekomst!

In een tijd waarin de sociale kloof groeit en leerlingen in kwetsbare posities het steeds moeilijker hebben, wilde het kabinet Schoof snijden in middelen die bedoeld zijn om gelijke kansen te bevorderen.

Dat gaat gelukkig nu niet door. In onderwijs moet je investeren. CNV wil daarom dat dit voorstel, ook na de verkiezingen van 29 oktober, nooit meer op tafel komt.

Bezuinigingen van deze omvang vindt CNV niet alleen onverantwoord, het raakt aan waar onderwijs voor moet staan: ieder kind, ongeacht achtergrond, moet de kans krijgen om zich volledig te ontwikkelen.

CNV staat in het funderend onderwijs ook voor:

- ✓ Vaste contracten
- ✓ Stagevergoeding
- ✓ Lesgeven volgens Beroepsbeeld Leraar
- ✓ Werkverdelingsplan onderwijsondersteuners
- ✓ Realistische uren taakverdeling
- ✓ Eigen regie op persoonlijk budget
- ✓ Maand van de vakbond
- ✓ LeiderschapsLab: gratis workshops en trainingen voor schoolleiders

Ook lid worden van CNV?

Ontdek wat wij voor jou kunnen betekenen en profiteer van het actietarief van **€ 25 voor 5 maanden!**

Ga naar **www.cnv.nl/voordelen** of **scan de code** →

T 030 75 11 001 | E info@cnv.nl

STEAM: samen bouwen aan (vinding)rijk onderwijs

Kinderen leren krachtig wanneer denken, doen en delen samenkomen – binnen de klas, tussen leerjaren en zelfs tussen scholen. STEAM is een aanpak van vakoverstijgend onderwijs waarin onderzoekend en ontwerpend leren centraal staan.

Leerlingen werken aan echte, betekenisvolle vragen. Ze onderzoeken, bouwen, testen en delen ideeën, waarbij ze kennis en vaardigheden combineren uit wetenschap, techniek, technologie, kunst en wiskunde.

Leren waarin alles samenkomt

STEAM creëert ruimte – letterlijk en figuurlijk – voor samenhangend leren: in een inspirerende leeromgeving zoals de Makerspace, in de aanpak binnen de school én in samenwerking met andere scholen. Zo ontstaat onderwijs dat kinderen voorbereidt op meer dan het volgende lokaal: op samen leren, denken en creëren. En op een soepele overgang tussen onderwijsniveaus.

Meer
weten over
STEAM?

heutink.

Kansengelijkheid in het onderwijs: van idealen naar invloed

Stel je voor: twee kinderen in dezelfde klas, dezelfde toets, dezelfde score. Toch krijgt het ene kind een hoger schooladvies dan het andere. De kansen die een kind krijgt in het onderwijs mogen niet afhangen van de achtergrond van de ouders, vindt iedereen. Toch gebeurt dat in Nederland nog steeds.

Dit blijkt uit onderzoek

- Kinderen van ouders met een lager inkomen of opleidingsniveau krijgen gemiddeld lagere schooladviezen, ondanks gelijke prestaties.
- Jongens krijgen lagere adviezen dan meisjes.
- Er is meer onder advisering buiten de randstad: op het platteland krijgt 1 op de 3 kinderen een lager advies.
- Bij kinderen met ouders die het meest verdienen, komt onder advisering bijna niet voor. Dat verschil in advies kan het begin zijn van een lange kloof in kansen.

Als we dat weten, waarom is het dan nog niet opgelost?

De roep om gelijke kansen klinkt luid, maar kansengelijkheid is een veelkoppig monster. Onderwijs is niet het enige antwoord, maar het is wel een plek waar je elke dag het verschil kunt maken. Bestuurders, schoolleiders en leraren hebben meer invloed dan je misschien denkt. Maar eerst: wat bedoelen we eigenlijk met kansengelijkheid? De CED-Groep zegt het zo:

'Er is sprake van kansengelijkheid in het onderwijs als alle kinderen hun volledige potentie (kunnen) benutten, ondanks verschillen in belemmerende en bevorderende factoren buiten de school.'

Gelijke kansen door ongelijke behandeling

Betekent gelijkheid 'iedereen hetzelfde geven'? In tegendeel. Het gaat om de rechtvaardigheid dat ieder kind krijgt wat het nodig heeft om het beste uit zichzelf te halen. Dat betekent: achterstanden compenseren, hoge verwachtingen hanteren voor alle leerlingen, en bewust sturen op gelijkwaardige uitkomsten. Wanneer een leerling extra ondersteuning nodig heeft om op hetzelfde niveau te komen als de rest van de groep, dan is het rechtvaardig om die leerling méér te bieden. Hoe ziet de invloed van onderwijsprofessionals eruit?

Zes factoren waarmee je het verschil kunt maken

Met deze zes factoren kun je kansengelijkheid beïnvloeden, op het niveau van het bestuur, de school en de klas.

1. **Hoge verwachtingen** – Het begint met het geloof dat elk kind kan groeien. Het is belangrijk dat leraren en schoolleiders zich bewust zijn van hun eigen vooroordelen en leren om consequent hoge verwachtingen te hanteren.
2. **Leercultuur** – Een cultuur waarin fouten maken mag en waarin zowel leraren als leerlingen zich blijven ontwikkelen, versterkt gelijke kansen.

3. **Leiderschap** – Sterk leiderschap vertaalt beleid naar actie. Schoolleiders spelen hierin een sleutelrol, zowel richting het team als richting leerlingen.
4. **Onderwijskwaliteit** – Effectief en passend onderwijs, afgestemd op de populatie van de school, is essentieel. Dit vraagt om het stellen van ambities, goede lessen geven, datagestuurd werken en professioneel klassenmanagement.
5. **Keuzes maken** – Niet alles kan, dus het is goed als scholen bewust kiezen waar zij hun energie op richten. Basisvaardigheden en gelijkwaardige uitkomsten verdienen prioriteit.
6. **Educatief partnerschap** – Ouderbetrokkenheid maakt het verschil. Niet alleen op school, maar vooral thuis. Een goede relatie tussen ouders en school is hiervoor de basis.

De klas als sleutelplek

Beleidsplannen, visiedocumenten en scholingstrajecten: ze zijn belangrijk. Maar de echte verandering gebeurt in de klas, waar het kind zit, leert en groeit. Daar waar leraren bewust omgaan met verschillen, hoge verwachtingen hanteren en keuzes maken op basis van data, ontstaan meer gelijke kansen. Tegelijkertijd vraagt kansengelijkheid om een gezamenlijke schoolambitie, professioneel leiderschap en ondersteuning op alle niveaus – van bestuur tot schoolteam.

EQUALITY

EQUITY

Van ideaal naar actie

Ja, kansengelijkheid is complex. En ja, scholen kampen met personeelstekorten, prestatiedruk en een diversiteit aan thuissituaties. Als we willen dat alle kinderen kunnen dromen en die dromen waarmaken, kunnen wij als onderwijsprofessionals de eerste stap zetten. Dat vraagt om te beginnen de wil om écht te geloven dat alle kinderen kunnen groeien, in de juiste omstandigheden.

Alle kinderen kunnen groeien onder de juiste omstandigheden.

Zet de volgende stap in kansengelijkheid

Wil jij werk maken van gelijke kansen? De whitepaper 'Kansen voor kansengelijkheid' geeft een heldere analyse, praktische voorbeelden en concrete handelingssuggesties. Of je nu bestuurder, schoolleider of leraar bent: het helpt je om te reflecteren op je eigen praktijk én om te bepalen waar je de meeste impact kunt maken.

Scan de QR-code en download de whitepaper

MEER WETEN? KLIK HIER

De kracht van bewustwording: doe de Kansengelijkheidsscan

Waar staan jullie op het gebied van kansengelijkheid? Om onderwijsprofessionals te helpen dit in kaart te brengen, vind je in de whitepaper een Kansengelijkheidsscan. Er zijn twee versies van deze praktische tool: een voor bestuurders en een voor schoolleiders.

Wat houdt deze scan in?

De scans brengen niet alleen het huidige beleid en handelen in beeld, maar vormen ook het startpunt voor een gesprek met jezelf, je team en het bestuur. Bewustwording en reflectie zijn een mooi startpunt voor duurzame verbeteringen.

'Toen ik hier op school begon zeiden onze leraren: dat kunnen onze kinderen niet. Nu zeggen ze: dat kunnen wij nog niet met onze kinderen.'

Ingrid de Baat,
inhoudelijk schoolleider
Bogermanschool, Rotterdam

WERELD
MUSEUM

Burgerschapsonderwijs
dat écht impact maakt!

Zien, doen en beleven

Amsterdam, Leiden, Rotterdam en Nijmegen
Bekijk het aanbod op welkom.wereldmuseum.nl

CentraalNederland
onderwijs en zorg

Vraag een gratis
sparsessie aan

Loop je vast in de klas? Spar vrijblijvend met een onderwijsadviseur!

Soms heb je als leerkracht, IB'er of schoolleider behoefte aan een frisse blik. Iemand die met je meedenkt over een leerling, een klas, of een onderwijsaanpak. Onze onderwijsadviseurs denken graag met je mee!

Centraal Nederland voor Dyslexiezorg,

Jeugd GGZ en Onderwijsadvies

Wat kun je verwachten?

- Persoonlijk en laagdrempelig contact
- Deskundig advies van adviseurs met jarenlange ervaring
- Direct toepasbare, praktische tips voor jouw situatie

Gratis

Plan jouw sessie
vandaag nog

centraalnederland.nl/sparsessie

Wil jij weten wat bekend is uit onderzoek?
Stel je vraag aan de Kennisrotonde!

De Kennisrotonde beantwoordt kosteloos vragen van
onderwijsprofessionals met inzichten uit onderzoek.

KENNISROTONDE
van het NRO

Bekijk één van de >800 antwoorden!

**Presteren leerlingen beter in
klaslokalen met CO2-gestuurde
ventilatie?**

Leerlingen presteren beter in goed geventileerde klaslokalen. Bij CO2-gestuurde ventilatie blijft de luchtkwaliteit automatisch op peil. Dit werkt beter dan natuurlijke ventilatie door een raam open te zetten.

Schone lucht is essentieel voor de leerprestaties van leerlingen. Te veel CO2 in de lucht heeft negatieve gevolgen voor het algemeen functioneren en kan leiden tot sufheid en hoofdpijn. Het vermindert ook het leervermogen en hangt samen met slechtere leerprestaties en meer absenties. De maximale CO2-concentratie in de klas is bepaald in wet- en regelgeving.

Lees het volledige antwoord
inclusief geraadpleegde
bronnen op Kennisrotonde.nl

Of je nu een leraar, ib'er of bestuurder bent, iedereen die werkt binnen of nabij het po, vo, mbo, speciaal onderwijs, volwasseneneducatie of de lerarenopleiding mag een vraag aan de Kennisrotonde stellen. De onderwerpen van de vragen lopen breed uiteen:

Differentiatie

Basisvaardigheden

Professionalisering

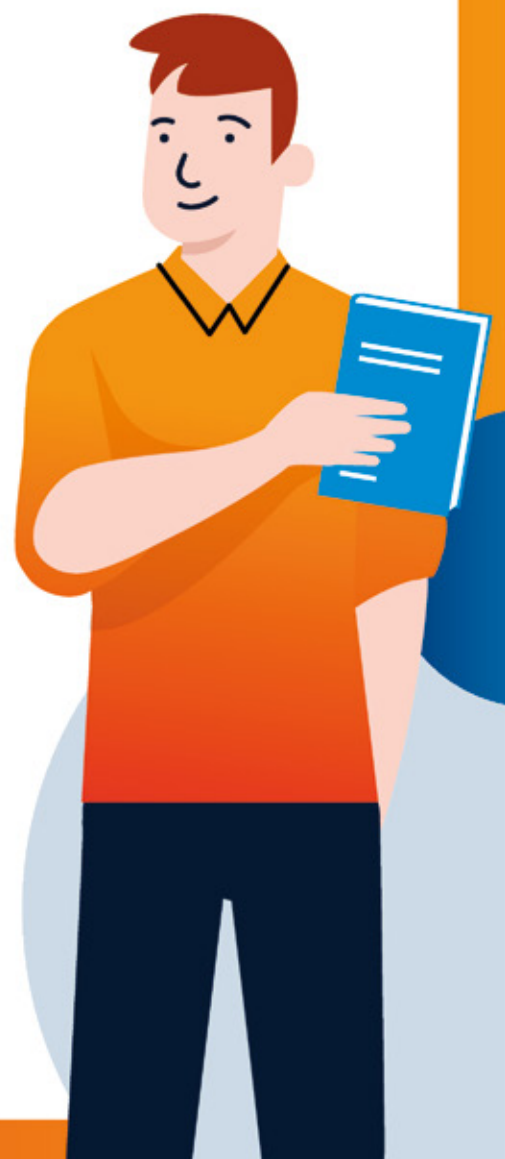
Toetsen

Welke vraag stel jij?
Kennisrotonde.nl/stel-je-vraag

samen onderwijs versterken

NRO

Veilig Verkeer Nederland, dé specialist in verkeers- educatie voor groep 1 t/m 8

Met de VVN Verkeersmethode leer je kinderen veilig en zelfstandig aan het verkeer deelnemen, met verkeerslessen waar ze écht enthousiast van worden.

Waarom kiest 73% van de basisscholen voor de VVN Verkeersmethode?

- Doorlopende leerlijn voor groep 1 t/m 8
- Flexibel inzetbaar
- Innovatief, actueel en weinig voorbereidingstijd
- Groep 1 t/m 3: klassikale lessen
- Groep 4 t/m 8: digitale verwerking en/of werkboek
- GRATIS VVN Minecraft Verkeerseducatie
- Goede voorbereiding op het Nationaal VVN Verkeers-examen

Ervaring uit de praktijk: leerkracht groep 7, Celine van den Bosch, van basisschool St. Michaël over de VVN Verkeersmethode.

Als leerkracht wil je dat je leerlingen veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Celine van den Bosch, ervaren leerkracht, ziet dagelijks hoe belangrijk verkeerseducatie is.

Celine van den Bosch, leerkracht groep 7 op basisschool St. Michaël

“Zo duidelijk en praktisch is geen enkele methode.”

“Verkeerseducatie geeft mij een gerust gevoel. Mijn leerlingen gaan straks met de fiets naar de middelbare school, vaak over langere afstanden. Ze moeten de gevaren kunnen inschatten, en deze methode helpt hen daarbij.”

Levendige, duidelijke lessen

“De filmpjes met duidelijke illustraties helpen enorm. Situaties worden opgedeeld in logische stukken,

zodat de lessen niet te lang zijn. De kinderen begrijpen direct waarom een bepaald antwoord het juiste is.” Dit helpt hen niet alleen de regels te onthouden, maar ook situaties goed in te schatten.

Een doorlopende leerlijn die echt werkt

Celine ziet dat de doorlopende leerlijn ervoor zorgt dat haar leerlingen jaar na jaar beter voorbereid zijn. “De methode bouwt voort op de voorkennis van eerdere groepen. Daardoor herkennen leerlingen sneller situaties en snappen ze direct wat er van hen verwacht wordt.”

Minimale voorbereiding en het voordeel van een werkboek

Een groot pluspunt van de methode is de minimale voorbereidings-

tijd. “Binnen 15 minuten ben ik klaar.” Dat betekent meer tijd voor de daadwerkelijke les en interactie met de leerlingen.

Daarnaast gebruikt Celine graag het werkboek. “Leerlingen onthouden de stof beter als ze het op papier verwerken. Het bespreken van de foto's in de klas helpt hen de achterliggende redenen te begrijpen.”

Vragen?

Neem contact op met een van onze Landelijk School Accountmanagers: **Kaoutar Bouich**, k.bouich@vvn.nl, 06 42 47 82 22 of **Maaïke Gobel**, m.gobel@vvn.nl, 06 12 46 91 44

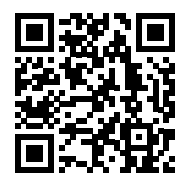
VEILIGVERKEER

Met VVN Minecraft Verkeerseducatie wordt de kracht van deze populaire game gebruikt om verkeerslessen nog leuker en interessanter te maken.

Gratis proeflicentie

Enthousiast geworden en meteen een gratis proeflicentie aanvragen? Scan de QR-code! Of ga naar vvn.nl/proeflicentie

DOORBOUWEN AAN DWARSVERBANDEN

In en om het onderwijs is genoeg te doen. Welke thema's vragen om aandacht en onderlinge samenwerking? We laten Freddy Weima, Henk Hagoort en Adnan Tekin, de voorzitters van de PO-raad, VO-raad en MBO-raad, aan het woord.

DOOR MARION VAN WEEREN BRAAKSMA

Prangende thema's

We spreken elkaar online op een ochtend in juli. Een primeur: voor het eerst geven de voorzitters gedrieën een interview. Welke thema's vragen in 'hun' sectoren extra aandacht?

Basisvaardigheden

"In algemene zin heeft het onderwijs behoefte aan een betrouwbare overheid en langetermijnpolitiek. Met de aanstaande derde verkiezingen in vijf jaar tijd lukt dat nog niet zo goed," opent Adnan Tekin het gesprek. "Specifiek voor het mbo zijn de basisvaardigheden cruciaal. Als het funderend onderwijs daar een slag in kan maken, kunnen wij ons meer richten op de beroepsgerichte vakken en burgerschap. Een ander punt waarop we in Nederland verbetering kunnen boeken is loopbaanoriëntatie en -begeleiding. Ik pleit voor een doorgaande lijn van het po naar het vervolgonderwijs. In Zwitserland beginnen ze al in het po met snuffelstages."

Curriculumvernieuwing

"Wat betreft de basisvaardigheden is de curriculumvernieuwing de komende jaren een van de grote projecten," haakt Henk Hagoort in. "De huidige kerndoelen en eindtermen uit 2006 waren hard aan vernieuwing toe. Telkens als de politiek zich ermee bemoeide ging het mis. Inmiddels is de vernieuwing door de Kamer geloodst. We kunnen de komende vijf tot acht jaar op alle scholen de vakken vernieuwen. Dat is goed voor de trots op het vak en de basisvaardigheden. Je kunt in alle vakken gaan werken aan lezen, taal en rekenen. Het niveau van de basisvaardigheden moet inderdaad omhoog. Het andere grote thema is de noodzaak om de komende jaren goed naar het vmbo te kijken, ook als politiek vanuit de stelselverantwoordelijkheid. Ik hoop op een kabinet dat het vmbo wil omarmen."

Langetermijnbeleid

"Waardering voor het vmbo gaat eigenlijk over gelijke waardering voor algemeen vormend onderwijs en beroepsvormend onderwijs," sluit Freddy Weima aan. "Dat begint al in het po. De doorstroomtoets is heel belangrijk gemaakt maar focust op rekenen en taal, niet op de bredere vaardigheden van kinderen. We worden daarnaast geteisterd door kortetermijnbeleid vanuit de overheid, met koerswijzigingen om de zoveel jaar. Neem de subsidieconfetti: scholen zijn voor een steeds groter deel afhankelijk van tijdelijke financiering en subsidies, zelfs op de basisvaardigheden. De curriculumvernieuwing biedt de basis voor een langjarige koers. Daarin is samenhang van belang:

Freddy Weima

"De curriculumvernieuwing biedt de basis voor een langjarige koers"

met ondersteunende leermiddelen, met de manier waarop we toetsing en stimulerend toezicht vormgeven. Ook van belang is dat we de huidige versnipperde ondersteuningsstructuur dicht op de school organiseren."

Gelijke kansen

"Natuurlijk vraagt ook het lerarentekort aandacht. We moeten er alles aan doen, maar de gedachte dat we het lerarentekort zullen oplossen is helaas niet realistisch gezien de demografische ontwikkelingen. Er is bovendien een schoolleiderstekort. De echte vraag wordt hoe we omgaan met personeelstekorten. Meer ondersteuning voor de leraar door mbo-ers kan daaraan bijdragen," vervolgt Freddy Weima. "Op het vlak van kansengelijkheid ben ik zeer teleurgesteld in de harde bezuinigingen van het afgelopen kabinet. De afschaffing van de onderwijskansengeregeling wordt mogelijk teruggedraaid, maar andere bezuinigingen blijven bestaan, zoals die op de brede brugklas. Tot slot: de schoolgebouwen moeten op de agenda. Neem het binnenklimaat: op te veel scholen loopt de temperatuur op een warme dag onverantwoord hoog op. Een hele reeks kabinetten heeft dit probleem genegeerd."

Samenwerking

Gelukkig gaat er ook veel goed. Er gebeurt veel moois in de onderstroom, in weerwil van een soms lastige bovenstroom. Op welke thema's werken de raden samen?

Techniek

"Sterk Techniek Onderwijs (STO) vind ik een voorbeeld van iets dat gelukt is en waarin we elkaar alle drie tegenkomen," zegt Henk Hagoort. "Het mbo en vmbo runnen samen projecten waar leerlingen uit het po voor worden uitgenodigd. Door hun het technisch beroepsonderwijs te laten zien verbeteren ze het imago ervan. De honderd miljoen per jaar die met STO gemoeid is, wordt structureel. Veel schoolleiders en docenten zijn, net als ik, trots op wat er is opgebouwd."

Mbo als opleider

Adnan Tekin legt de focus op het mbo als opleider voor het po en vo: "We hebben het vaak over het hbo als lerarenopleider. Slechts zelden gaat het over het mbo als opleider van onderwijsassistenten voor po en vmbo en pedagogisch medewerkers voor de kinderopvang. Beide zijn van belang voor het onderwijs en dat mag meer bekendheid krijgen. Daarnaast werken we in het mbo al meer dan tien jaar met een PDG (pedagogisch didactisch getuigschrift, red.) voor docenten uit de beroepspraktijk" Dat die ervaring voor het vmbo interessant is, beaamt Henk Hagoort: "We denken er concreet over na om mensen die hun vak in de praktijk hebben uitgeoefend via een PDG bevoegd te maken als docent in het vmbo voor de praktijkgerichte vakken."

Waardering

Het gesprek verschuift naar het verschil in waardering voor het beroepsgerichte en theoretische onderwijs. Het ingebakken denken in beroepsgericht als lager en theoretisch als hoger en hoe moeilijk het is om een gelijke waardering te bewerkstelligen. In de woorden van Henk Hagoort: “We krijgen maar niet tussen de oren dat het gaat om de vraag: ‘waar ligt jouw talent?’ Is dat meer beroepsgericht of theoretisch? Langs beide routes kun je zo hoog eindigen als voor jou passend is. Het zijn gelijkwaardige sporen, maar het idee leeft dat het vmbo een doodlopende weg is. Dat klopt niet; het mbo geeft tenslotte toegang tot het hbo voor wie verder wil leren. Eigenlijk moeten we in het vo gewoon van die zeven schoolsoorten af.”

“Ik ben altijd jaloers op het mbo,” aldus Freddy Weima. “Zij kunnen het beste laten zien wat ze doen. Neem de Skills-wedstrijden die jaarlijks plaatsvinden. Daar zie je de enorme diversiteit van het mbo: timmeren, elektronica, groen, grafisch, noem maar op. Dat is de kracht van het beroepsvormend onderwijs. Dat kunnen we nog veel meer laten zien aan de kinderen uit het po. Ik hoop volgend jaar in de Brabanthallen op veel Bossche kinderen. Als je gelijkwaardig wilt zijn, moeten we het beroepsvormend promoten naast het algemeen vormend onderwijs.”

Nieuwe kansen

Met een PO-, VO- en MBO-raad lijkt het misschien alsof po, vo en mbo bestuurlijk gescheiden werelden zijn. Schijn bedriegt. Schoolbesturen hebben regelmatig po- en vo-scholen of vo- en mbo-scholen in hun geledingen. Dat betekent dat de raden deels gezamenlijke leden hebben. Er wordt bovendien al veel samengewerkt op thema’s als huisvesting en digitalisering. Waar liggen nieuwe kansen voor samenwerking?

Integratie kinderopvang

“Het po werkt natuurlijk samen met de kinderopvang, die voor een belangrijk deel afhankelijk is van mbo’ers,” trapt Freddy Weima af. “Hoog op onze agenda staat dat de kinderopvang en het po meer geïntegreerd worden. We hebben op dit moment een van de meest gescheiden systemen tussen onderwijs en kinderopvang van Europa.”

Adnan Tekin

“Het mbo als opleider voor onderwijs mag meer bekendheid krijgen”

Mbo-infrastructuur

Adnan Tekin ziet kansen bij het gezamenlijk gebruik maken van de krachtige mbo-infrastructuur: “Daar wordt te weinig gebruik van gemaakt en dat is zonde. Zoek elkaar op in de regio; bij het mbo vind je publiek bekostigde infrastructuur die ook ingezet kan worden in het po en vo. Het zou bovendien helpen om de gelijke waardering van beroepsgericht en theoretisch onderwijs te stimuleren.”

Rijke overgang

Henk Hagoort: “In het veld gaat samenwerking vooral over de overgang van po naar vo. Dan kun je ook in het vo niet om kritiek op de doorstroomtoets heen. Wil je het anders, dan moet je articuleren welke informatie je nodig hebt van het po om jongeren op een passende plek te krijgen, bijvoorbeeld in de vorm van een portfolio. Dat zou praktijkgerichte talenten ook een betere plek geven. Het vraagt van de overheid terughoudendheid en vertrouwen in het professionele oordeel van docenten. Ik denk dat we de overgang veel rijker kunnen inrichten dan nu gemiddeld genomen gebeurt. De nieuwe kerndoelen, die ontworpen zijn voor een doorlopende leerlijn van po naar vo, gaan ons daarbij helpen. Dat is iets om de komende jaren onze schouders onder te zetten. Hetzelfde geldt voor de regio als klaslokaal, onder andere voor de praktijkgerichte havo’s. Wil je dat serieus inrichten, dan moet je naar de praktijklokalen van de mbo’s in de regio.”

Havo-mbo

“Sinds corona is het aantal havisten dat van de onderbouw overstapt naar het mbo enorm gegroeid,” vertelt Henk Hagoort. “Het doet simpelweg meer recht aan hun talent, maar het gaat tegen het systeem in. De inspectie ziet het als afstroom, terwijl het wel beter aansluit bij de talenten en motivatie van deze leerlingen. Er zitten veel slimme doeners die in het huidige havo-onderwijs onvoldoende tot hun recht komen.”

Andere paden

Het werkveld zoekt naar wegen om tot beter passende routes te komen waar het systeem knelt. Henk Hagoort: “We begonnen dit gesprek met de opmerking dat de politiek haar stelselverantwoordelijkheid niet neemt. Tegelijkertijd mag er ook al veel. Er ontstaan geitenpadjes die opschaling verdienen.” Freddy Weima sluit af: “Het is een uitnodiging aan de overheid om zich er niet te veel mee te bemoeien. Bij de vier scholen die de doorstroomtoets niet wilden afnemen is afgelopen schooljaar keihard ingegrepen. Maar het was juist een mooie manier om te kijken of het ook op een andere manier kan. De afstemming met de vo-scholen was er. Inmiddels zijn er gesprekken gaande met de inspectie. Ik hoop dat dat wat oplevert, want we hebben meer aan samenwerking dan aan strijd.”

Henk Hagoort

“De overgang po-vo kunnen we veel rijker inrichten”

Ontdek de kracht van **muziek**, **dans** en **drama** met **123ZING**

www.123ZING.nl

Sommige dagen lopen over.

Van prikkels. Onrust. Gedoe.
Je ziet het aan de kinderen.
Je voelt het in jezelf.

Maar wat als één klein moment per dag al genoeg is om de sfeer te keren?

Online Yogajuf biedt rust, focus en verbinding in de klas. Met korte video's en prikkelarme oefeningen – klaar om zó in te zetten, vanaf het digibord of met een kaartspel.

Voor groep 1 t/m 6 | Zonder voorbereiding | Met groot effect

Scan & probeer een oefening gratis

Ontdek het aanbod op onlineyogajuf.nl

Luister jij?

Als iemand zijn verhaal kwijt wil...

Word vrijwilliger!

deluisterlijn.nl/vrijwilliger

Help door te luisteren
anoniem - dag en nacht

de luisterlijn
wij geven gehoor

MAAK WERK VAN FILOSOFIE!

BACHELOR ONDERWIJS

tweedegraads bevoegdheid Filosofie & Burgerschap

ZIJ-INSTROOM DOCENT BURGERSCHAP

volledig gesubsidieerd!

BACHELOR EN MASTER TOEGEPASTE FILOSOFIE

Scan hier voor meer info en de rest van ons aanbod!

HTF HOGESCHOOL VOOR TOEGEPASTE FILOSOFIE

Voor professionals met hart voor het onderwijs

scan de QR-code voor het introductie abonnement

LERAREN, BEDANKT!

Boekentips ontvangen of gratis leesexemplaren?
Kans maken op een boekenpakket?

Dag van de leraar

Scan deze code

#pelckmansleest
pelckmans.nl

P PELCKMANS

NATIONALE ONDERWIJS STAD 2025 LEIDEN

MEER WETEN?
KLIK HIER

Scan de QR-code
voor een overzicht
van alle extra info!

20

Van theaterbezoek tot wetenschapsles:

in Leiden is de stad je klaslokaal

Lief Leiden:

een liefdesbrief aan
het Leidse onderwijs

21

"Onderwijs maakt het verschil – dat heb ik zelf ervaren."

Wethouders Jermoumi en Veltman over kansen, kennis
en wat Leiden als Onderwijsstad bijzonder maakt

22

Van subsidie naar landelijke impact

zo vernieuwt Leiden het onderwijs

23

Ontdek het Netwerkimpactmodel

een nieuwe onderwijstool die helpt om impact
zichtbaar te maken en beter samen te werken

26

Leiden Kennisstad:

'Brengt kennis tot bloei' – voor iedereen

28

Zo bouwt Leiden

aan gelijke kansen in
het onderwijs

29

Zien, doen, meedoen?

De jaarkalender van Leiden
Nationale Onderwijsstad

**Samen
er dwars
doorheen:**
Dát is de
kracht van
Leiden

LEIDEN
stadvanontdekkingen

Lief Leiden, dit is een liefdesbrief

Als we door je straten lopen
op weg naar school
balanceren we over je bankjes
over de dagen over je richels van geluk

we plukken de seizoenen van je bomen
de letters van je muren
we sleeën door je steegjes
en door de tijd

op je trampolines springen we
tot aan de maan
daar verzamelen we sterrenstof tot nadenken

hoeveel treden heeft de Burcht
hoeveel hondjes lopen er door het Plantsoen
bij de schoolpoorten staan de opa's
trots te kijken naar het nieuwe weten

Lief Leiden,
als mijn zoon oud genoeg is
om alleen te verdwalen
beloof mij
met alle grachten
die je in je hebt

dat je hem de weg wijst
door je straten
door je geheimen

beloof mij
dat je hem zult omhelzen
met beide armen van de Rijn

laat hem van je houden
zoals een mens van een stad kan houden
zoals ik van je hou

toon hem je formules
je bruggen
je kennis
je kunde
het groen

en mocht hij struikelen over woorden
vallen over de klinkers van een andere taal
reik hem dan je rijkdom
van culturen
van geloven
van de kunst en de jazz

Lief Leiden, open je deuren
nodig iedereen uit om te schreeuwen van je daken
dwars door alles heen

wat ze weten
wat ze kunnen
wat ze maken
laat mijn zoon zien wat je in huis hebt

hij zal van je gaan houden
zoals een mens van een stad kan houden
zoals ik van je hou
misschien zelfs wel meer

Lief lief Leiden,
jij bent de Stad van de Ontdekkingen
en we ontdekken je zo graag

Zoë van de Kerkhof
Stadsdichter van Leiden (2022 - 2025)

MEER WETEN?
KLIK HIER

Bekijk en luister de voordracht op de opening
van Leiden Nationale Onderwijsstad 2025.

LEIDEN ALS JE LESLOKAAL

Maak kennis met Alex, Veerle, Loreen, Amito, Sarina, Rink en Yvonne. Allemaal docent in hart en nieren, maar ieder vanuit een heel eigen perspectief. Waarom zijn zij zo gepassioneerd om les te geven? En wat maakt lesgeven in Leiden nu juist zo bijzonder? Van hybride docentschap tot zij-instromers of carrièreswitchers, de mogelijkheden zijn eindeloos in Leiden, Stad van Ontdekkingen.

Van managing director naar vmbo-docent

Neem nu Rink. Voorheen managing director bij een groot bedrijf als Siemens. Hij maakte de overstap naar het onderwijs als zij-instromer. Haalde zijn bevoegdheid op de Universiteit Leiden en geeft nu met plezier les aan het vmbo basis/kader Da Vinci Lammenschans als docent wis- en natuurkunde.

Rink Groenveld: "Voor mij geen grote commerciële deals meer, maar voldoening omdat iemand nu een 6,5 staat voor wiskunde".

"Ik doe een oproep om docent te worden op het vmbo. De behoefte aan praktijkopgeleide kinderen, volwassenen en docenten is gigantisch groot."

Talentonderwijs op de basisschool

Sarina werkt als kanjercoördinator en leerkracht op basisschool De Springplank, een plek die extra ondersteuning biedt voor kansarme kinderen. Zij ontwikkelde talentonderwijs om kinderen ook op andere vlakken dan taal en rekenen hun talenten te laten ontdekken. Zo staan er regelmatig bezoeken aan musea, theaters en ateliers op het programma. Op deze manier leren kinderen waar ze wel goed in zijn.

Sarina Roest: "Leiden leent zich bij uitstek met al haar musea, historie en wetenschap voor een bezoek met de kinderen. Alles is hier onder handbereik".

Alle verhalen
zien en horen?
Scan dan de
QR-code!

MEER WETEN?
KLIK HIER

De universiteit als motor voor vernieuwing van onderwijs

Veerle is middelbare schooldocent bij Agora Leiden en werkt en woont met plezier in deze stad. De stad ademt geschiedenis en verhalen en dat is juist wat Agora gebruikt om kinderen de wereld beter te laten begrijpen. Hier komen kinderen vroeg en laagdrempelig in contact met wetenschap. Universiteit Leiden – die dit jaar 450 jaar bestaat - is hierin belangrijk geweest, de motor van de vernieuwingen in het onderwijs.

Veerle Beurze: "In Leiden voel je gewoon dat er tijd wordt gestoken in onderwijs. Dat mensen het hier belangrijk vinden."

"Leiden heeft ontelbare kapstokjes waar je je lessen aan kunt ophangen. Zowel aan de geschiedenis als aan de kant van sciences. Er gebeuren hier zo veel coole dingen."

Samen er dwars doorheen, dat is de kracht van Leiden

Lesgeven in Leiden is bijzonder. Niet alleen vanwege de korte lijntjes die de onderwijsinstellingen hebben met bedrijven, een Leiden Bio Science Park, academisch ziekenhuis LUMC en de universiteit. Maar ook vanwege de vele musea, verhalen en de stadsbrede samenwerkingen om onderwijs te verbeteren, innoveren en te versterken. Een leven lang leren, dat doe je in Leiden, Stad van Ontdekkingen.

LEIDEN NATIONALE ONDERWIJSSTAD 2025: 'DE TITEL IS EEN BEVESTIGING VAN WAT WIJ VOELEN'

In gesprek met wethouders Abdelhaq Jermoumi en Wietske Veltman

Foto Studio gemeente Leiden

In Leiden is op ieder hoekje iets te ontdekken. Honderden monumenten, de oudste universiteit van Nederland, 13 musea en een historische binnenstad. Maar de stad is ook groot op het gebied van innovatie. Aan de rand van de stad ligt het Leiden Bio Science Park, het grootste Life Sciences & Health cluster van Nederland.

Op een zonnige dag wandelen wethouders Abdelhaq Jermoumi (Kansengelijkheid, Jeugd en Onderwijs) en Wietske Veltman (Economie, Kennis, Sport en Gezondheid) een rondje langs de Rijn, die door het centrum van Leiden stroomt. Trots vertellen ze over Leiden als Nationale Onderwijsstad 2025. Abdelhaq Jermoumi: "De titel Nationale Onderwijsstad past bij Leiden. In Leiden vind je het hele scala aan onderwijs, van peuterspeelzaal tot aan de universiteit. Door de vele (rijks)musea en maatschappelijke instellingen kent Leiden een inspirerende leeromgeving. Bovendien worden in Leiden ook veel docenten opgeleid." Wietske Veltman: "Leiden is een echte kennisstad met krachtige netwerken. In Leiden zijn onderwijs en innovatie onlosmakelijk met elkaar verbonden. De clustering van hoogwaardig onderwijs,

"Daarom moeten we juist nu investeren in het onderwijs. Zonder educatie geen innovatie"

onderzoek, zorg en bedrijfsleven trekt veel studenten, wetenschappers en ondernemers vanuit de hele wereld naar Leiden."

Eén jaar lang Onderwijsstad

Leiden is de eerste stad in Nederland die niet één week, maar een heel jaar lang Nationale Onderwijsstad is. Wietske Veltman: "De titel is een bevestiging van wat wij voelen. In Leiden staat de oudste universiteit van Nederland. Dit jaar bestaat Universiteit Leiden 450 jaar. De universiteit, mbo- en hbo-instellingen werken nauw samen met het middelbaar en primair onderwijs. De vele educatie- en onderwijsprofessionals in de Leidse regio zoeken elkaar op. Iedereen lijkt te beseffen dat we in onze stad de toekomst van morgen vormgeven, dwars door alle grenzen en sectoren heen. Dat vind ik mooi aan Leiden."

Wethouder Jermoumi vult aan: "De nationale titel is ook een waardering voor al die professionals die iedere dag hard werken om het beste in hun leerlingen en studenten naar boven te halen. Het onderwijs mag meer gewaardeerd worden. De bezuinigingen van het Rijk maken het werk er niet makkelijker op. Vandaar dat we dit jaar ook de docent in het zonnetje zetten."

Toekomst

Wethouder Veltman benadrukt het belang van onderwijs. De huidige tijd kent volop uitdagingen, zoals de stijgende armoede, klimaatcrisis, woningnood. "Het onderwijs helpt om daar antwoorden op te vinden. Daarom moeten we juist nu investeren in het onderwijs. Zonder educatie geen innovatie. Een sterke kenniseconomie in de toekomst is afhankelijk van het onderwijs van nu."

Gelijke kansen

Wethouder Jermoumi beaamt het belang van onderwijs. Onderwijs is ook cruciaal voor het creëren van gelijke kansen voor kinderen. "Zelf kwam ik als jongetje van 4 jaar vanuit Marokko naar Leiden. Ik had een geweldige juf. Zij moedigde mij aan om mijn talent te ontdekken. Ik heb alle vooroordelen genegeerd en ben nu wethouder. Dat gun ik ieder kind, en leraren doen ook nu geweldig werk. Tegelijkertijd weet ik ook dat het ene kind kan profiteren van privébijlessen en het andere kind zonder ontbijt naar school gaat. Het mag in mijn ogen niet uitmaken waar je wieg staat of hoeveel geld je ouders hebben. Alle kinderen verdienen gelijke kansen om hun talenten te ontwikkelen."

Samen er dwars doorheen

Het thema van Leiden Nationale Onderwijsstad is 'Samen er dwars door heen. Dat is de kracht van Leiden, Stad van Ontdekkingen'. Hiermee wil Leiden benadrukken dat we elkaar nodig hebben om vraagstukken op te lossen. Maar het thema vertelt meer.

Wietske Veltman: "Leiden zit bomvol denkers en doeners, die constructief samenwerken dwars door verschillende sectoren heen. Dat zorgt voor nieuwe inzichten. Goed onderwijs maak je samen."

Abdelhaq Jermoumi: "We houden niet van systemen. We zetten kinderen centraal en zijn bereid grenzen op te rekken en heilige huisjes omver te schoppen."

Brugfunctionaris

Een voorbeeld om gelijke kansen van kinderen te creëren is het financieel ondersteunen van gemeentelijke brugfunctionarissen naast de landelijke gesubsidieerde brugfunctionarissen. "Een brugfunctionaris, ook wel gezinsconsulent genoemd, pakt vragen op die anders bij de leerkracht of elders op school terecht zouden komen. Bij de rijksregeling wordt alleen gekeken naar de achterstandsscores van scholen. Onze gemeentelijke subsidie kijkt ook naar de problematiek op school. Op deze manier investeren we ongelijk om zo gelijkere kansen te kunnen creëren."

Wethouder Veltman is ook blij met die extra brugfunctionarissen: "Kinderen en jongeren brengen een groot deel van hun tijd op school door. Leerkrachten zijn bepalend voor het welzijn van kinderen, maar kunnen niet alle problemen van een kind oplossen. Brugfunctionarissen ondersteunen de leerling én de leerkracht."

Wensen

Als afsluiting willen beide wethouders van Leiden het onderwijs nog raad meegeven. Wietske Veltman: "Als wethouder Gezondheid ben ik ervan overtuigd dat het onderwijs bijdraagt aan mentaal gezonde kinderen. In deze tijd zien we steeds meer jongeren mentaal worstelen. Als onderwijsprofessional heb je de sleutel om het verschil te maken in het leven van een leerling."

Abdelhaq Jermoumi hoopt dat docenten zich niet blind staren op de achtergrond van leerlingen en studenten. "Stel jezelf de vraag: kijk ik echt onbevooroordeeld naar mijn leerlingen? Geef jonge mensen de ruimte om zich in alle vrijheid te ontwikkelen."

LEIDSE HERINNERINGEN AAN INSPIRERENDE DOCENTEN

MEER WETEN?
KLIK HIER

Foto: Jeroen Paling

"Soms opent een docent deuren die je zelf nog niet durfde te zoeken"

Leonard Evers
Componist & Dirigent

Lievelingsdocenten: Phil Rhebergen (mentor en muziekdocent) & Huub de Vriend (muziekdocent)
School & Periode: Bonaventura College Mariënpoolstraat, Leiden (1997–2003)
Klas: Huub de Vriend gaf les in de 1e en 2e klas; Phil Rhebergen vanaf de 4e klas
Waarom favoriet? Phil Rhebergen gaf Leonard het vertrouwen én de ruimte om zijn lesrooster flexibel in te delen, zodat hij naast de middelbare school ook lessen kon volgen aan het conservatorium in Den Haag.

"Zijn vertrouwen in mij en onze gesprekken over muziek waren ontzettend inspirerend."
Ook Huub de Vriend speelde een sleutelrol. "Hij spoorde me al in de brugklas aan om te componeren en nam me mee op uitjes van de eindexamensklas. Hij opende echt vroeg al belangrijke deuren."

"Een goede docent leert je niet alleen denken, maar ook kijken"

Gijs van Engelen
Presentator Geschiedenis Inside

Lievelingsdocent: Peter Verstraten, filmdocent aan de Universiteit Leiden
School & Periode: Universiteit Leiden, Bachelor Film- en Literatuurwetenschappen (2016–2019)
Klas: Alle drie de bachelorjaren
Waarom favoriet? "Peter Verstraten doet wat een écht goede docent moet doen: inspireren." Met een energieke, bijna manische stijl nam hij studenten mee in de wereld van film, cultuur en ideeën.

"Wat me het meest is bijgebleven, is niet alleen zijn encyclopedische kennis van cinema, maar zijn onvermoeibare nieuwsgierigheid. Hij gaf ons een blik: eentje die films leert lezen én de wereld anders leert zien."

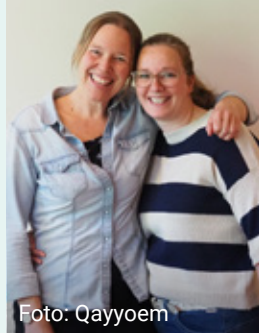

Foto: Qayyoem

"We delen de passie voor het mentoraat"

Yael Geerling
Docent Wiskunde & Mentor op het Vlietland College

Lievelingsdocent: Afke de Theije (wiskundedocent & mentor)
School & Periode: Vlietland College, Leiden (2009)
Waarom favoriet? Yael groeide op in een onderwijsfamilie, maar toch twijfelde ze lange tijd over haar eigen toekomst in het onderwijs. Totdat haar mentor Afke de Theije in 6 vwo haar wees op haar talent. "Ik ben Afke dankbaar dat ze mij het vertrouwen gaf om wiskunde als vak te kiezen, ondanks mijn in dat jaar matige cijfers" zegt ze. Dat vertrouwen bleek goud waard. Nu werkt ze al acht jaar als docent en mentor op het Vlietland College naast Afke. "Afke is nu mijn sectieleider en we delen de passie voor het mentoraat." Voor beiden is het mentorschap een essentieel onderdeel van hun werk. Het gaat hun niet alleen om kennis overbrengen, maar ook om luisteren, steunen en motiveren.

Onderwijsinnovatie in Leiden: LOKAAL EXPERIMENTEREN, LANDELIJK INSPIREREN

Hoe breng je vernieuwing echt de klas in? Leiden doet dat met een bijzondere aanpak: de Onderwijsinnovatiesubsidie. Deze subsidie stimuleert scholen en onderwijsorganisaties om in samenwerking vernieuwende projecten op te zetten. Het doel? Lokaal experimenteren met betekenisvolle vernieuwing, en de opbrengsten actief delen binnen en buiten de stad.

Mandy van Valkenburg, lid van het kernteam van het Duurzaam Docenten netwerk, vertelt: "Vanuit het Duurzaam Docenten Netwerk organiseren we regelmatig bijeenkomsten voor duurzame docenten van alle VO-scholen in Leiden en mboRijnland. Tijdens deze bijeenkomsten delen we duurzaam educatief aanbod, ideeën en inspiratie. De enthousiaste Greenteams en het Klimaat-examen vormen het hoogtepunt van dit eerste schooljaar."

Generatie Mixer
Een ander voorbeeld is Generatie Mixer, waarin basisschoolleerlingen en ouderen samen fantasiewerelden creëren. De methode verbindt generaties op een speelse, creatieve manier en is gebaseerd op het Engelse *Imaginary Communities*. Generatie Mixer brengt jong en oud op een laagdrempelige en liefdevolle manier samen. In de woorden van een deelnemende oudere: "Zo ontroerend, die nabijheid die de kinderen zoeken. Ze willen allemaal naast me zitten, dicht tegen me aan!"

Het project versterkt niet alleen de sociale verbinding tussen generaties, maar blijkt ook een inspiratiebron voor het onderwijs. Een leerkracht verwoordde het als volgt: "Door dit project kreeg ik echt weer zin om met deze klas de rest van het schooljaar tegemoet te gaan." En een leerling uit groep 5 wist het mooi samen te vatten: "Het was wel echt leuk met die oude mensen, ze zijn heel lief en ook grappig."

Persoonlijke Ontwikkeling voor leerlingen in de les
Ook meer fundamentele onderwijsvragen komen aan bod. Het project Effectieve elementen voor Persoonlijke Ontwikkeling onderzoekt hoe docenten effectief kunnen bijdragen aan persoonsvorming in de klas. Samen met het Marecollege en de Hogeschool Leiden wordt gewerkt aan concrete handvatten en workshops voor docenten.

Sander Roodink, rector van het Marecollege, licht toe: "Kinderen aanwakken en in de gelegenheid brengen om het middengebied te vinden tussen liefde voor zichzelf en de liefde voor de wereld. Met die roeping zijn veel van ons in het onderwijs gekomen. In dit project doen wij door middel van interviews een poging om in kaart te brengen hoe dit werkt op een vrijeschool in Leiden zodat we dit kunnen overbrengen op anderen die werken in het onderwijs."

De Leidse aanpak biedt ruimte voor kleinschalige, inhoudelijke initiatieven met potentie voor bredere impact. De ervaring leert dat zulke projecten niet alleen binnen Leiden blijven. Via netwerken, workshops en publicaties vinden de inzichten hun weg naar andere regio's.

Meer weten of zelf geïnspireerd raken?
Scan de QR-code voor alle informatie over projecten en subsidievoorwaarden.

MEER WETEN?
KLIK HIER

De gemeente Leiden stelt de subsidie beschikbaar als zogeheten 'aanjaagsubsidie': bedoeld om projecten een vliegende start te geven, maar altijd met het oog op duurzame borging. Voorwaarden zijn onder meer samenwerking tussen minimaal twee Leidse onderwijsinstellingen, of een onderwijspartner, en cofinanciering van minstens 50%. Ook kennisdeling staat centraal. Inzenders wordt gevraagd om actief bij te dragen aan de bijeenkomstenreeks *Innoveren met LEF*.

Duurzaam Docenten Netwerk
Het aanbod aan projecten is divers en inhoudelijk sterk. Zo wordt in het Duurzaam Docenten Netwerk gebouwd aan een stedelijk netwerk van Green Offices op middelbare scholen. Docenten, leerlingen en externe aanbieders werken hierin samen aan duurzame lesprogramma's.

Colofon
Organisatie: Leiden Nationale Onderwijsstad 2025 is een samenwerking van het Leiden Education Fieldlab (het LEF), Leiden Kennisstad en Leiden&Partners. De coördinatie van alle activiteiten (soms wel meer dan 6 per dag) is in handen van het LEF. Het LEF is een onderwijsnetwerk met een fysieke locatie waar educatieprofessionals met passie en een actieve rol binnen het onderwijs samen kunnen innoveren en onderzoeken. Leiden Kennisstad is een samenwerkingsverband van Universiteit Leiden, Hogeschool Leiden,

mboRijnland, Naturalis Biodiversity Center en gemeente Leiden. De kennispartners werken samen aan het versterken van de Leidse kenniseconomie. Leiden&Partners is de citymarketingorganisatie van de stad Leiden.

Teksten: Het LEF, gemeente Leiden, Leiden&Partners, Leiden Kennisstad, Hogeschool Leiden, mboRijnland, Universiteit Leiden en Leren met de Stad.

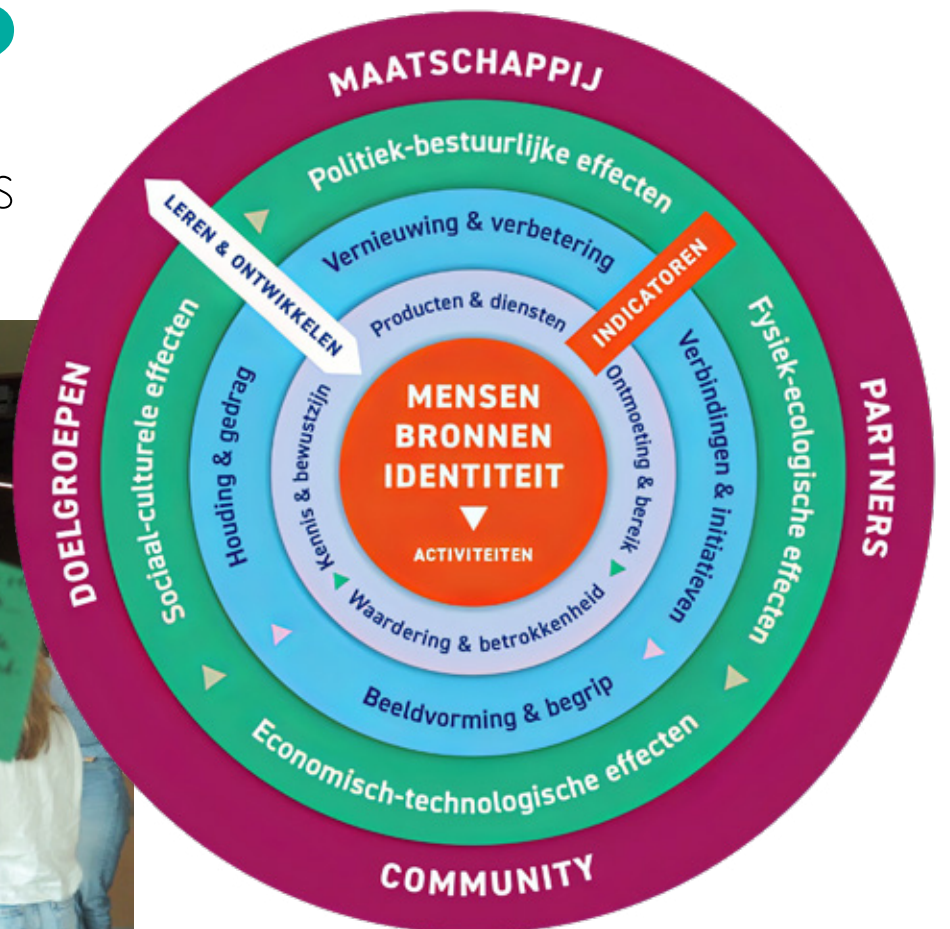

WAT LEVEREN ONDERWIJSNETWERKEN NOU ECHT OP?

Het Netwerkimpactmodel als kompas voor samenwerking in het onderwijs

Foto Jennifer Urban Garcia

In de afgelopen jaren zijn ze als paddenstoelen uit de grond geschoten: onderwijsnetwerken. Samenwerkingen tussen scholen, kinderopvang, universiteiten, musea, ondernemers, gemeenten – allemaal met het nobele doel om samen verder te komen dan ieder voor zich. Maar ergens, tussen de brainstormsessies, werkgroepen en inspiratiesessies door, begint het te knagen: Wat is eigenlijk de impact van al die inspanningen? En hoe maak je die zichtbaar, bespreekbaar én meetbaar?

Bij het LEF (Leiden Education Fieldlab) – een netwerkorganisatie die al acht jaar onderwijsprofessionals van voorschool tot universiteit met elkaar verbindt – stelden zij zichzelf die vragen. Samen met samenwerkingspartners Common Eye en SvRK doken ze erin. Het resultaat: het Netwerkimpactmodel, een praktisch en flexibel instrument dat niet alleen meet, maar ook richting geeft aan netwerkontwikkeling.

Waarom is impact meten zo lastig – én zo belangrijk? In een wereld vol complexe opgaven is samenwerken bijna vanzelfsprekend geworden. Maar hoe weet je of het ook echt wat oplevert? Kleine samenwerkingen hebben vaak nog overzichtelijke doelen, maar in grote netwerken wordt het al snel

diffuus. Dan gaat de verantwoording vaak niet verder dan het tellen van deelnemers of het benoemen van georganiseerde bijeenkomsten. Zinnig, maar het zegt weinig over de werkelijke impact.

Wat verandert er dankzij het netwerk? Worden relaties sterker? Leren we van elkaar? Profiteren leerlingen en studenten ervan?

Die vragen verdienen een beter antwoord – en dat begint bij het zichtbaar maken van wat vaak onder de oppervlakte blijft.

Het netwerk als steen-in-de-vijver

Het Netwerkimpactmodel werkt niet met strakke oorzaak-gevolgredeneringen. Geen 'A leidt tot B', maar een 'steen-in-de-vijver'-logica. Je doet iets – een netwerkactiviteit, een ontmoeting, een gezamenlijk project – en dat veroorzaakt rimpelingen. Sommige zijn direct zichtbaar, andere ontstaan verderop, soms pas veel later.

Het model helpt je om dat verhaal te vertellen. Niet met keihard bewijs, maar met waarschijnlijke bijdragen, ondersteund door relevante indicatoren. Wat breng je in als netwerk? Welke activiteiten onderneem je? Wat zijn directe resultaten (zoals waardering of nieuwe verbindingen), en wat zijn de bredere effecten (zoals innovaties, versterkt eigenaarschap of duurzame veranderingen in de praktijk)?

Draaibare ringen: flexibel denken, doelgericht werken

Visueel lijkt het model op een 3D-toren met drie draaibare ringen rond een centrale as. Die as vertegenwoordigt de kern van het netwerk: de partners, gedeelde waarden, beschikbare middelen en uitgevoerde activiteiten. De ringen draaien onafhankelijk van elkaar en bevatten termen en begrippen die je kunt combineren tot een logische redeneerlijn. Zo maak je per netwerk, per moment en per stakeholdergroep een specifieke analyse van impact en betekenis.

Of je nu als schoolleider, beleidsmaker, museum-educator of onderwijsontwikkelaar deelneemt aan een netwerk: dit model helpt je om scherper te zien wat werkt, waarom het werkt, en waar je je energie het best in steekt.

Leren, legitimeren en keuzes maken

Impactmeting is geen vinklijstje – het is een leerproces. Door met elkaar in gesprek te gaan over de effecten van samenwerking, ontstaat ruimte om te groeien, bij te sturen en succes te delen. Bovendien helpt het om richting te geven aan keuzes: Waar zijn we van? Wat past bij dit netwerk, en wat niet? En ja, het helpt ook bij verantwoording: je kunt beter onderbouwen waarom investeren in het netwerk waardevol is – voor deelnemers, financiers én de mensen voor wie we het uiteindelijk doen.

Nieuwsgierig geworden?

Het Netwerkimpactmodel is ontwikkeld in co-creatie en wordt inmiddels door verschillende netwerken getest en verfijnd. Meer weten of aan de slag? Neem contact op met het LEF, Common Eye of SvRK – of gooi zelf eens een steen in de vijver.

Een fictief voorbeeld van zo'n redeneerlijn in het onderwijs:

de kennisuitwisseling tijdens netwerkactiviteiten gericht op evidence-informed inzichten (eerste-graads impact) draagt bij aan steviger verbindingen en het ontstaan van nieuwe initiatieven binnen de doelgroep van docenten (tweede-graads impact), die op hun beurt bijdragen aan vernieuwing en verbetering van onderwijs (eveneens tweedegraads impact), wat invloed heeft op de gewenste sociaal culturele effecten van leerlingen die beter onderwijs ontvangen (derdegrads impact).

Nieuwsgierig geworden?

Scan dan de QR-code!

MEER WETEN?
KLK HIER

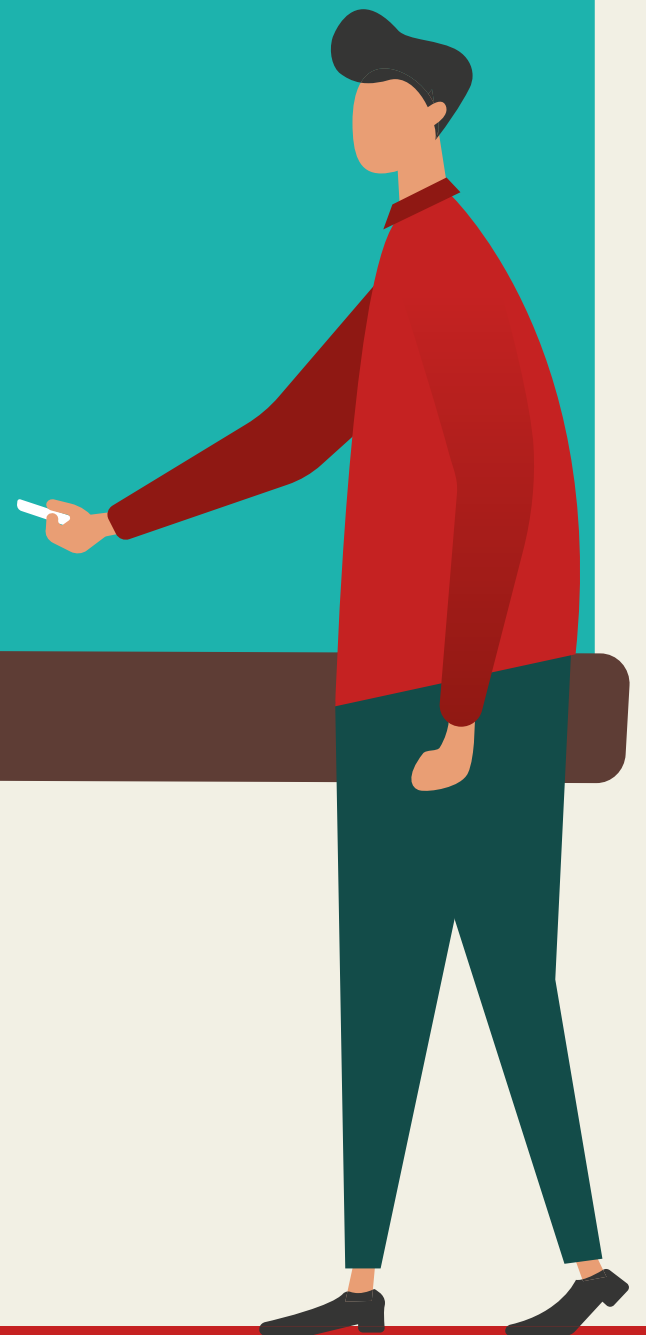
Op zoek naar een nieuwe uitdaging?

Ga naar meesterbaan.nl voor:

- ✓ Groot aanbod onderwijsvacatures
- ✓ Scholen zoeken en volgen
- ✓ Opleidingen en nieuws

 Scan mij

MeesterBaan

Bij **VanDijk** werken we iedere dag om het onderwijs te verbeteren.

Want iedereen heeft die ene leraar die je nooit vergeet, de leraar die het verschil maakte.

Wij geloven in de kracht van zulke leraren die het verschil kunnen maken.

Goed onderwijs begint met een sterk fundament en daar dragen wij graag aan bij.

Ontdek wat wij voor jullie school kunnen betekenen.

Mail ons op vo@vandijk.nl voor een vrijblijvend gesprek.

We kijken ernaar uit om kennis te maken!

www.vandijk.nl

 VANDIJK

'LEIDEN BRUIST VAN DE VERNIEUWENDE ONDERWIJSPROJECTEN'

In gesprek met kennismakelaar Lara Ummels

Leiden benut kennis optimaal door de aanwezigheid van Leiden Kennisstad. Dat is een nauwe samenwerking tussen Universiteit Leiden, Hogeschool Leiden, Naturalis Biodiversity Center, mboRijnland en gemeente Leiden. De samenwerking bundelt aanwezige kennis en zorgt continu voor kruisbestuiving tussen onderwijs- en kennisinstellingen in de stad. Het resultaat is volop inspiratie en vernieuwing in het onderwijs waar leerlingen en studenten van profiteren.

Foto Buro JP

Lara Ummels is kennismakelaar van Leiden Kennisstad. Ze is aanjager en coördineert de activiteiten en initiatieven in het netwerk Leiden Kennisstad. Ze vertelt enthousiast over haar rol: "De samenwerking van Leiden Kennisstad werkt als katalysator om de identiteit en reputatie van Leiden als toonaangevende kennisstad te versterken. Vanuit gelijkwaardigheid, wederzijds vertrouwen en met korte lijnen werken de partners van Leiden Kennisstad samen om de stad en de samenleving iedere dag een beetje mooier en veerkrachtiger te maken. We doen dit in de volle overtuiging dat we méér en sneller impact maken door gezamenlijk kennis te maken en te delen."

Verbinden
Lara brengt als kennismakelaar binnen Leiden Kennisstad continu mensen samen. "Ik werk met heel veel verschillende mensen samen: docenten, onderzoekers, studenten, bestuurders, ondernemers, buurtbewoners. Door het maken van nieuwe koppelingen tussen verschillende partijen in de

stad en medewerkers bij onze kennisinstellingen werk ik aan de doelen van Leiden Kennisstad: zorgen dat de kennisinstellingen kunnen floreren en dat de stad optimaal kan profiteren van alle kennis die hier aanwezig is. Daarnaast breng ik prille ideeën of nieuwe initiatieven verder, en zorg ik voor samenhang tussen initiatieven van verschillende partijen. Kruisbestuiving tussen verschillende vormen van onderwijs en interdisciplinair onderzoek is bepalend voor het succes van Leiden Kennisstad. Leiden Kennisstad brengt kennis tot bloei voor iedereen."

Samenwerking
Leiden Kennisstad werkt aan de hand van drie inhoudelijke thema's: Gezondheid en Welzijn, Biodiversiteit, Duurzaamheid en Cultureel Erfgoed. Lara: "Met deze thema's bouwen we voort op de sterke punten van de stad en spelen we in op de grote maatschappelijke uitdagingen, zowel nationaal als internationaal."

Resultaat
Op de vraag wat Leiden Kennisstad in de praktijk oplevert, noemt Lara het magazine dat recentelijk is gemaakt: "Dat magazine staat vol prachtige voorbeelden van wat je in samenwerking kan bereiken. Speciaal voor deze krant heb ik een selectie gemaakt van een aantal Leidse onderwijsprojecten waarvan ik denk dat het ook inspirerend is voor onderwijsprofessionals in de rest van Nederland. Eén daarvan wil ik alvast benoemen. Dat is Leren met de Stad. Leren met de Stad is een samenwerking tussen de Leidse onderwijsinstellingen en de gemeente Leiden. Studenten doen praktijkervaring op via stages, projecten en doen onderzoek op het gebied van gezondheid, welzijn, duurzaamheid en cultureel erfgoed. Ze werken samen met organisaties in de stad. De kracht van het programma zit in de contextrijke leeromgeving: leren gebeurt daar waar het gebeurt." *Je leest hier meer over op pag. 27.*

LEIDSE SAMENWERKINGEN

Wat is Leiden Kennisstad?

Leiden is de Stad van Ontdekkingen. Een stad van kennis en cultuur, van onderwijs en onderzoek, van kunst en kunde, vol cultureel erfgoed. Al eeuwen trekt de stad nieuwsgierige en creatieve talenten, die grensverleggend (samen)werken, om nieuwe ideeën te bedenken, uit te werken en daardoor deze wereld beter te maken.

Partners Leiden Kennisstad
Universiteit Leiden, Hogeschool Leiden, Naturalis Biodiversity Center, mboRijnland en gemeente Leiden.

Meer info over Leiden Kennisstad, het magazine en de voorbeelden?
Scan de QR-code!

Onderzoek Natuur om de hoek

Partners: Hogeschool Leiden en Naturalis

Natuur en wetenschap is er voor álle kinderen. Toch zijn ze niet voor ieder Leids kind toegankelijk. Binnen het programma 'Natuur om de hoek' onderzoekt het lectoraat Natuur en Ontwikkeling Kind (Hogeschool Leiden) samen met o.a. Naturalis, Hortus botanicus, NaarBuiten!, Leidse scholen en Universiteit van Amsterdam hoe je gelijke kansen bevordert. Ze werken volgens de leerecosysteem-benadering: het verbinden van binnen- en buitenschoolse leeromgevingen voor een rijkere leerwereld. Wat werkt in de praktijk?

Ontwikkel met lokale partners een programma op meerdere plekken bijvoorbeeld in buurthuis, park of bibliotheek, met vertrouwde gezichten. Verken nieuwe omgevingen samen met kinderen, dichtbij hun leefwereld en laat binnen- en buitenschoolse activiteiten op elkaar aansluiten. Haal experts de klas in, en kies rolmodellen waarin leerlingen zich herkennen waardoor natuur en wetenschap interessanter worden. Stimuleer familiebetrokkenheid, bijvoorbeeld via thuis- of wijkactiviteiten; waardeer en benut thuiskennis en -cultuur. Zo bouwen professionals samen aan een inclusief leerecosysteem waarin ieder kind zich gezien en betrokken voelt.

Foto Hielco Kuipers

PLNT BOOST! als motor voor talent én de stad

Partners: PLNT Leiden en mboRijnland

Foto: SPREAD

Bij PLNT BOOST! ontwikkelen studenten van mbo, hbo en wo ondernemende skills en zetten zij hun ideeën om in concrete plannen of startende bedrijven. Van een eigen bloemenservice en ijscokar tot een sprekersbureau met klanten in Dubai. "Studenten volgen gratis workshops, masterclasses en ontmoeten ondernemers aan wie ze zich kunnen spiegelen", vertelt projectleider en docent Avinash Gajadhar. "Ze ontdekken waar ze goed in zijn en ontwikkelen vaardigheden die in

elk beroep en levensfase van pas komen. Ondernemend zijn gaat verder dan alleen een bedrijf starten. Het draait om initiatief nemen, creatief denken en keuzes durven maken." PLNT BOOST! is inmiddels meer dan een programma: het is een levendige community van (oud)studenten, bedrijven en ondernemers. De Week van het Ondernemen laat dat zien. Dat is een jaarlijks evenement, georganiseerd met de community van mboRijnland en gesubsidieerd door de gemeente Leiden. Studenten volgen workshops, pitchten ideeën en delen ervaringen. Zo bouwen ze aan hun toekomst én aan een sterke, ondernemende en innovatieve stad.

Meet the Professor: een echte professor in de klas
Partners: Universiteit Leiden en primair onderwijs

Universiteit Leiden werkt samen met scholen uit Leiden en omstreken. Ieder jaar geven tientallen hoogleraren les op basisscholen. Over opereren met robots en kinderrechten bijvoorbeeld. Afgelopen jaar waren er twee dagen waarop er veel hoogleraren lesgaven buiten de universiteit. Elk jaar op de verjaardag van de universiteit bezoeken Leidse hoogleraren basisscholen. Afgelopen februari werd Universiteit Leiden 450 jaar. Daarmee is het de oudste universiteit van Nederland. Op die bijzondere dag stonden ongeveer 50 hoogleraren van de Universiteit

Leiden voor de klas. Zo gaf radioloog Fijs van Leeuwen les aan de leerlingen van Basisschool De Spiegel. En Ton Liefwaard, hoogleraar kinderrechten, vertelde leerlingen van Basisschool De Arcade waarom kinderrechten zo belangrijk zijn. ‘Meet the professor’ is een traktatie die Leiden koestert: leerlingen krijgen een inspirerende gastles en hoogleraren horen welke vragen er leven onder kinderen. Zo blijft kennis circuleren tussen Leidse onderwijsinstellingen.

Op 10 maart startte de landelijke stakingsdag tegen de bezuinigingen in het hoger onderwijs in Leiden. Die dag gingen medewerkers van Universiteit Leiden, Hogeschool Leiden en mboRijnland ook de stad in om les te geven.

Foto Patrice Börger

Leren met de Stad LEIDS ONDERWIJS DAT VERDER REIKT DAN DE COLLEGEZAAL

In Leiden vindt onderwijs niet alleen plaats in collegezalen en klaslokalen. Studenten van het mbo, hbo en wo krijgen binnen het innovatieve programma Leren met de Stad de kans om hun vaardigheden te ontwikkelen in de praktijk – midden in de wijken van Leiden, samen met bewoners en lokale organisaties.

Leren met de Stad is een samenwerking tussen Hogeschool Leiden, Universiteit Leiden, mbo-Rijnland en gemeente Leiden. Studenten pakken actuele maatschappelijke vraagstukken op met bewoners en lokale organisaties. Denk aan stages, onderzoek, vakken en minoren rondom thema's als gezondheid, welzijn, duurzaamheid en cultureel erfgoed. De kracht van het programma is de contextrijke leeromgeving midden in de stad. Studenten en docenten

werken daarin samen met organisaties in de stad, zoals welzijnspartner Incluzio, jongerenorganisatie Samen ondernemend Leren (SOL) en de bibliotheek.

In de praktijk
Studenten zetten zich op allerlei manieren in om Leiden groener, gezonder en socialer te maken. Zo leren ze hun vak in de praktijk én leveren ze iets terug aan de samenleving. Naast praktijkprojecten doen studenten ook mee aan zoge-

noemde challenges. Tijdens een inspirerende Challenge-dag werken studenten van het voorgezet onderwijs, mbo, hbo en wo samen aan een maatschappelijke opdracht.

Duurzame impact voor stad én student
Leren met de Stad biedt studenten niet alleen praktijkervaring, maar ook betekenisvol contact met de samenleving. Zo ontstaat duurzame impact – voor bewoners én voor studenten die zich ontwikkelen tot betrokken professionals.

Foto Energiefixers071

Energiefixers071
Advies geven om snel en slim kosten te besparen en tegelijkertijd sociale vaardigheden leren

Met een grote tas vol isolatiemateriaal en andere energiebesparende handigheidjes gaan studenten van mboRijnland samen met vrijwillige energiecoaches langs de deuren. Ze maken inwoners van Leiden bewust van eenvoudige mogelijkheden om snel en slim kosten te besparen op hun energierekening. Daarnaast geven ze tips en advies hoe ze dat concreet kunnen aanpakken.

De 'Energiefixers071' is een burgerinitiatief in Leiden dat inwoners helpt om hun huis te verduurzamen. **Maurice Ravensbergen**, docent bij mboRijnland is enthousiast. "De studenten leren zo in de echte praktijk in plaats van de schoolbanken wat het werk als energiecoach inhoudt. Ze leren niet alleen dat sommige maatregelen heel eenvoudig de energierekening omlaag kunnen brengen, maar komen tegelijk bij mensen thuis, maken een praatje. Ze doen enorm veel sociale en communicatieve vaardigheden op. Dat maakt dit project zo waardevol."

Bijkomend pluspunt: de gemeente krijgt met alle informatie veel beter zicht op wat zich bij de Leidenaren achter de voordeur afspeelt en waar mensen mee worstelen als het om de energiekosten gaat. "Het is vaak een optelsom van verschillende factoren zoals taal, afkomst, werk- en familiesituatie."

Een Goede Buur
Hulp in de buurt, ervaring voor studenten

Hoe werkt belastingaangifte? En hoe vraag je een zorgverzekering aan? Met dit soort vragen kunnen Leidenaren terecht bij **Een Goede Buur**, een inloopmoment van welzijnsorganisatie Incluzio op verschillende locaties in de stad. Studenten Sociaal Juridische Dienstverlening aan Hogeschool Leiden bieden hier samen met buurtcoaches hulp bij praktische zaken zoals het invullen van formulieren, advies over toeslagen of gewoon een luisterend oor met een kop koffie erbij.

Foto: Wouter Keuris

Het Gezondheidsinformatiepunt
Studenten leren in het hart van de wijk en bouwen mee aan een gezondere wijk

Een gratis bloeddruk- of cholesterolmeting, leefstijladvies of gewoon een praatje maken – daarvoor kunnen bewoners uit Leiden-Noord bij het Gezondheidsinformatiepunt (GIP) terecht. Wat begon als oefenplek voor mbo-studenten van de opleiding Doktersassistent, groeit steeds meer uit tot een sociaal-medisch trefpunt in de wijk.

Elke donderdag staan studenten van mboRijnland klaar in het buurtcentrum. "We zien moeders met kindwagens, mensen met psychische klachten, ouderen – en zeker meer dan veertig nationaliteiten. Het is echt een ontmoetingsplek geworden", vertelt **Daisy Driessen**, programmamedewerker bij Leren met de Stad. "En voor studenten is het super leerzaam. Ze leren écht met mensen werken."

En het blijft niet bij meten en advies. In november bundelen studenten van mboRijnland, Hogeschool Leiden en Universiteit Leiden de krachten tijdens de Gezondheidschallenge. Van student Doktersassistent tot student Geneeskunde, Fysiotherapie en Social Work: samen ontwikkelen ze plannen voor een nieuw zorgpunt - een plek waar preventie, leefstijl en hulpverlening samenkomen. "Zo bouwen we samen aan een gezondere wijk én aan het onderwijs van de toekomst."

DE LEIDSE GELIJKE KANSSEN AANPAK

Samen bouwen aan kansrijk onderwijs in Leiden

In Leiden moet ieder kind of jongere – ongeacht achtergrond – de kans krijgen om talenten te ontwikkelen. Daarom werkt de gemeente Leiden aan de **Leidse Gelijke Kansen Aanpak**: een integrale benadering die de beleidsdomeinen van armoede en onderwijs samenbrengt. Het doel? Duurzaam investeren in gelijke kansen, samen met scholen, sociale partners én jongeren zelf.

Samen voor gelijke kansen

De aanpak richt zich op kinderen en jongeren tot 27 jaar. Projectleider Lies Timmering: “Gelijke kansen vragen om ongelijke investeringen. We ondersteunen juist daar waar de situatie of achtergrond van een kind ontwikkeling in de weg staat. Juist een integrale én interdisciplinaire samenwerking zorgt ervoor dat we gelijke kansen vergroten. Een voorbeeld: eerder ontvingen ouders in groep 8 een brief over financiële ondersteuningsregelingen voor de overstap naar het voortgezet onderwijs. Het onderwijsveld wist alleen niks van die brief, waardoor ze ouders die moeite hadden met deze brief, niet konden ondersteunen. Soms is het zo simpel: betere afstemming leidt tot betere ondersteuning.”

Eén actieplan: Kansrijk Onderwijs Leiden

Naast de wettelijke onderwijstaken heeft de gemeente Leiden veel ambities op het onderwijsvlak. Een van die ambities binnen de Leidse Gelijke Kansen Aanpak was het aanbrengen van samenhang op de gelijke kansen-opgave in de stad. Dit resulteerde in één gezamenlijk actieplan: *Kansrijk Onderwijs Leiden*.

Kansrijk Onderwijs werkt in vier werkgroepen. Gezamenlijk werken ze aan ambities en opgaven in het Leidse onderwijs. De werkgroepen komen vier keer per jaar bij elkaar om aan de slag te gaan, en buigen zich op dit moment over de volgende uitdagingen.

De vier werkgroepen:

- **Een vliegende start**
Werkt aan een kindreis om het aanmeld- en indicatieproces voor voorschoolse educatie inzichtelijk en effectiever te maken.
- **Rijke leeromgeving en talentontwikkeling**
Werkt aan een overzicht van het Leidse aanbod voor talentontwikkeling en aanvullend onderwijs, zodat ouders en professionals het beter kunnen vinden.
- **Maatwerk en soepele overgangen**
Brengt in kaart welke ondersteuning ouders helpt bij een passende schoolkeuze in de overgang van primair naar voortgezet onderwijs, bijvoorbeeld via meertalige informatie of video's.
- **Partnerschap met ouders**
Richt zich op het versterken van de samenwerking met ouders. Een voorbeeld: door een gedeelde taal te ontwikkelen op basis van de ouderschapstheorie van Alice van der Plas.

Meer weten of meedoen?

Bekijk het actieplan en andere informatie door de QR-code te scannen of neem contact op via: gelijkekansen@leiden.nl

MEER WETEN?
KLIK HIER

Kom ook naar de **Leidse Week van Gelijke Kansen** van 3 t/m 9 november. Een week vol evenementen waarin kansengelijkheid centraal staat.

Scan & ontdek: LEIDSE INSPIRATIE OVER ONDERWIJS

Leiden is een Stad van Ontdekkingen. Naast een monumentale binnenstad en een Leiden Bio Science Park, een innovatiepark op op het gebied van wetenschap en gezondheid bruist de stad ook van de verhalen over leren, lesgeven en innovatie. In de afgelopen tijd zijn er in en rond de stad ook veel podcasts en video's gemaakt over onderwijs: van inspirerende gesprekken met docenten,

wetenschappers en studenten tot scherpe analyses van onderwijssamenwerkingen.

Een aantal Leidse onderwijsbestuurders deelt een inspirerende lees- en luistertip. Of je nu op de bank zit of aan het werk bent: laat je inspireren door de projecten en (luister)verhalen van Leiden Nationale Onderwijsstad 2025. Scan de QR-code en kies zelf waar je begint.

Scan de QR-code en ontdek inspirerende Leidse lees- en luistertips.

MEER WETEN?
KLIK HIER

“In Leiden ontstaan prachtige praktische initiatieven. Een belangrijke motor daarvan is onze eigen **onderwijsinnovatiesubsidie**,” aldus **Abdelhaq Jermoumi** (wethouder Kansengelijkheid, Jeugd en Onderwijs). “Sommige projecten worden nu landelijk uitgerold, zoals Expeditie Leerkracht en de interactieve historische tijdlijn.”

De Plaatselijke Kamer van Verenigingen Leiden (PKvV) vertegenwoordigt 25 studentenverenigingen in Leiden. De zes bestuursleden studeren allemaal in Leiden. **Tessa Houtzagers** (Assessor Intern) houdt zich bezig met studentenwelzijn. “Helaas zie ik veel mede-studenten worstelen met mentale klachten. Er heerst nog steeds een taboe op het bespreken ervan. Daarom vind ik **Stichting PraatErover!** zo’n goed initiatief. “PraatErover! is opgezet door Yvonne van Veldhoven in samenwerking met studenten. Deze stichting wil jongvolwassenen gratis laagdrempelige hulp bieden. Dat doen ze door voor elke studentenvereniging gratis een gecertificeerde hulpverlener beschikbaar te stellen. In een aflevering van Hulpstudentclub De Podcast vertel ik er meer over. Op dit moment breidt PraatErover! snel uit in andere steden.”

Anna de Keijzer is projectleider Leiden Nationale Onderwijsstad 2025: “Heb je **Kennismakers** op Sleutelstad al gehoord? In dit radioprogramma staan mensen centraal die zich inzetten voor leren, groeien en verbinden in de Leidse regio. Van bevlogen leraren tot betrokken onderzoekers en innovatieve doeners — **Kennismakers** laat zien hoeveel onderwijs, talent en inspiratie er in onze stad zit. Kennismakers is een ode aan de kracht van mensen die anderen iets leren — en daar worden wij heel blij van.”

Wietske Veltman is wethouder Economie, Kennis, Sport en Gezondheid: “**Vraag ’t Leiden** is een initiatief ontstaan in het jaar 2022 toen Leiden European City of Science was. Nu is het een blijvend project binnen Leiden Kennisstad. Het is een prachtig voorbeeld van samen sectoroverstijgend werken aan een lerende en nieuwsgierige samenleving, waarbij vragen van Leidse basisschoolleerlingen het vertrekpunt zijn. Leidse experts beantwoorden ze met korte filmpjes. Zo wordt wetenschappelijke en maatschappelijke kennis toegankelijk en laagdrempelig voor iedereen.”

Universiteit Leiden bestaat dit jaar 450 jaar en is daarmee de oudste universiteit van Nederland. De faculteit Geesteswetenschappen en lerarenopleiding (ICLON) hebben samen met het Onderwijsnetwerk Zuid-Holland **professionele leergemeenschappen** opgezet voor en met taaldocenten. **Hester Bijl**, rector magnificus van Universiteit Leiden: “Door actuele en wetenschappelijke kennis van taal en cultuur aan lesmateriaal toe te voegen, krijgen docenten in de onderbouw van het voortgezet onderwijs meer handvatten om leerlingen te enthousiasmeren voor de talen. En leerlingen kunnen ervaren dat het talentdomein veel rijker is dan vaak wordt aangeboden.” De teams werken aan lesmateriaal voor de schooltalen Nederlands, Frans, Duits en Engels. Het eerste leermateriaal wordt in 2026 gepubliceerd en is voor iedereen toegankelijk.

Reinier van de Wal is lid van het College van Bestuur van Scholengroep SCOL: “**Radio LEF** is een inspirerend platform vol verhalen van mensen die het verschil maken in het onderwijs. Van bevlogen leraren tot vernieuwende bestuurders — in elke aflevering hoor je hoe lef, leren en samenwerking hand in hand gaan. Deze podcast laat zien hoeveel kracht en creativiteit er in het onderwijs schuilt. Een aanrader voor iedereen die zich wil laten raken én uitdagen.”

Scan de QR-code voor de links naar alle bovenstaande lees- en luistertips.

HIGHLIGHTS PROGRAMMA Leiden Nationale Onderwijsstad 2025

Nacht van de Leraar

8 oktober 2025
PLNT Leiden, Langegracht 70
17.00- 21.00 uur

Tijdens de Nacht van de Leraar vieren we samen het prachtige beroep van leraar. Door elkaar te ontmoeten, samen kennis te delen en van en met elkaar te leren. Dit jaar is de 10e en laatste editie met als thema: ‘Samen er dwars doorheen!’

Duurzaamheidsfestival 2025

10 oktober 2025
Llokaal Leiden, Bètaplein 18
10:30 - 17:00

Tijdens het Duurzaamheidsfestival draait alles om leren voor een duurzame toekomst. Ontmoet onderwijsprofessionals, studenten, onderzoekers en ondernemers. Laat je verrassen door praktijkvoorbeelden, inspirerende sprekers en interactieve sessies. Van klimaateducatie tot circulair ontwerpen – samen maken we het verschil.

De eeuwige student

t/m 31 oktober 2025
Hortus botanicus Leiden

In de buitententoonstelling ‘De eeuwige student’ vieren we 450 jaar studeren. Studenten uit de afgelopen eeuwen worden in deze expositie in de schijnwerpers gezet. Neem een kijkje in de keuken van het onderwijs. Van lessen in het anatomisch theater tot colleges met VR brillen.

Meesterchallenge

27 oktober 2025
08.15 – 16.00 uur
Technolab Leiden

Heb jij een tussenjaar of overweeg je een carrièreswitch naar het onderwijs via een zij- instroomtraject? Schrijf je dan in voor de Meesterchallenge, de ideale proeftuin om te ontdekken of het onderwijs iets voor je is! Ontdek waar je talenten liggen. Voor elke periode zijn 12 plekken beschikbaar.

Kennissessie: de stad als leergemeenschap

25 september
12.00 – 13.00
Online

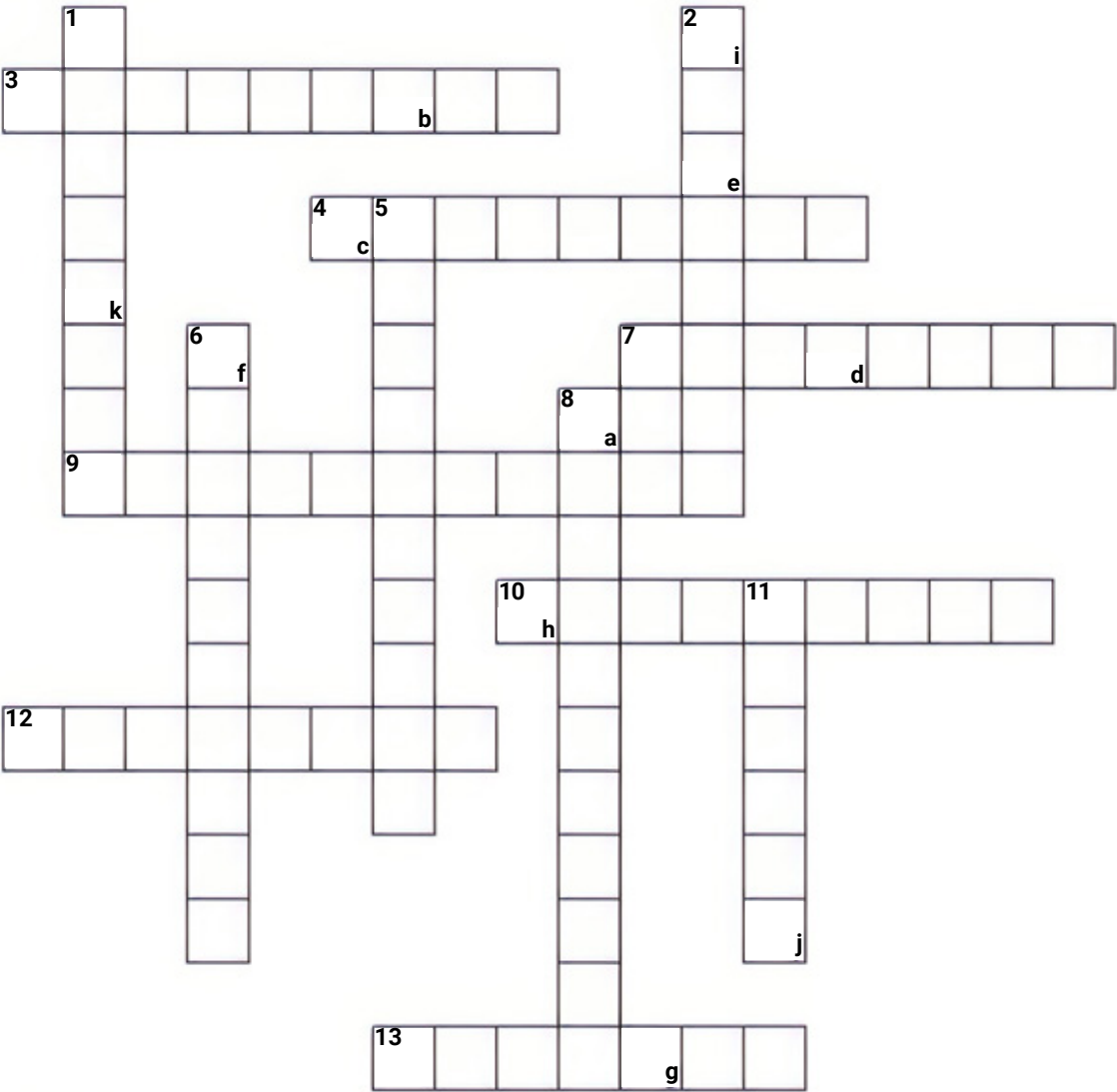
Hoe zorg je nu in jouw stad voor een leergemeenschap voor co-creatie, zodat complexe vraagstukken door samen te werken vanuit verschillende perspectieven worden opgepakt en de samenwerking wordt versterkt? Sluit aan bij de trekkers van het LEF om te zien hoe dit in Leiden effectief wordt aangepakt! Ga in discussie over de aanpak, hoe alle partijen samen leren, wat je zelf kunt doen in jouw stad voor een dergelijke leergemeenschap.

Voor het volledige programma van Leiden Nationale Onderwijsstad scan de QR code!

MEER WETEN?
KLIK HIER

PUZZELEN MAAR!

Oplossing

a b c d e f g h i j k l m

Zie jij het verborgen woord?

Even een pauze van het
lezen nodig? In deze puzzel
vind je woorden die allemaal
te maken hebben met het
onderwijs in Leiden.

Horizontaal

- 3 Beroemde schilder, geboren in Leiden
- 4 Hoe je iets uitlegt (onderwijskunde)
- 7 Vwo-variant zonder klassieke talen
- 9 Schoolvak met krachten en formules
- 10 Activiteiten en begeleiding voor jongeren
- 12 Synoniem voor opleiding of vorming
- 13 Hierin maken leerlingen aantekeningen op school

Verticaal

- 1 Toets op de universiteit
- 2 Afgstudeerwerk op hbo of universiteit
- 5 Uitleg of toelichting voorafgaand aan een taak
- 6 Systematisch onderzoek en kennis
- 8 Oud woord voor leraar
- 11 Iemand die les geeft voor de klas

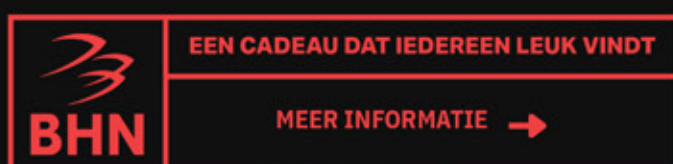
"DUIZENDEN FANTASTISCHE OPTIES"

-BHN PRESENTS-

PERSONEELSGESCHENKEN ZONDER PLOTTWISTS VOOR DAG VAN DE LERAAR

MET JOU IN DE HOOFDROL MET EEN ALLEDAGS DRAMA WAARBIJ JE EEN CADEAU BENT VERGETEN MAAR GIFT IT & CHILL
MET BHN EN ONZE CADEAUKAART OPTIES ZODAT JE NOOIT MEER EEN CADEAUDRAMA HEBT

GIFT IT &
CHILL

DIJKEN VAN SCHOLEN

Hoopvolle voorbeelden van krachtig onderwijs

Onderwijs gaat over de toekomst, over een hoopvol perspectief voor komende generaties. Daarom willen we vanaf de werkvloer een ander geluid laten horen. 'Dijken van scholen' is een positieve publicatie met vele praktische voorbeelden en een wenkend perspectief. We presenteren elf scholen uit het primair, voortgezet en speciaal (basis) onderwijs die het heel goed doen. Waarom lukt het deze scholen wel om op eigen kracht goede resultaten te behalen? Waarom kiezen ouders juist voor deze scholen? Waarom willen leraren hier graag werken? Kortom, wat is het geheim van 'een dijk van een school'?

DOOR JAN HEIJMANS, JOHAN SPITTELER EN MARION VAN WEEREN-BRAAKSMA

Een andere koers: hoe de Prinses Beatrixschool zich opnieuw uitvond

Een sprekend voorbeeld uit de publicatie *Dijken van scholen* is basisschool Prinses Beatrix, een school aan de rand van een wijk, tussen een groene weilandstrook en de hoogbouw van Haarlem. Een school waar kinderen met veel bagage van huis uit binnenkomen, maar waar juist die rijkdom vroegtijdig leidde tot de vraag: *leren onze leerlingen eigenlijk wel echt leren?* De school zette daarom een koerswijziging in – met lef, visie en een team dat bereid was om alles opnieuw onder de loop te nemen.

Oud-directeur Ilse van Hooijdonk, nu opgevolgd door Lisette Vlek, herinnert zich het startpunt scherp: *"De deuren van de lokalen zaten dicht, ieder een werkte op zijn eigen eiland. We misten actieve leerlingen én actieve leraren."* Vanuit een afstudeeronderzoek onder de titel *Beatrix Anders* startte zij een diepgaande verandering die vandaag de dag zichtbaar en voelbaar is in de hele school.

Thematisch onderwijs als ruggengraat

De Prinses Beatrixschool werkt inmiddels met het model van *VierKeerWijzer*: thematisch onderwijs van groep 1 tot en met 8, waarbij leerlingen vanuit een overkoepelend thema kennis opdoen én verwerken in betekenisvolle leeractiviteiten. Iedere bouw – steeds twee leerjaren – werkt aan hetzelfde thema, met gezamenlijke lesvoorbereiding als vast onderdeel. Leraren geven soms les in elkaars groep, zetten elkaars talenten in en leren zo samen.

Deze aanpak leidt tot betere lessen én een sterker teamgevoel. *"Met drie paar ogen zie je meer,"* klinkt het unaniem. Leerlingen voelen zich gekend door meer dan alleen hun eigen leraar.

Samen leren is hier niet alleen iets voor leerlingen, maar ook voor volwassenen.

Eigentijds, doelgericht en kindgericht

De nieuwe aanpak is niet vrijblijvend. De school koos voor een duidelijke lijn: minder methodes, meer ruimte voor leeractiviteiten en vooral veel aandacht voor eigenaarschap. Leerlingen werken met een portfolio in plaats van met cijfers. Ze weten wat ze leren, waarom ze het leren en wat hun volgende stap is. *"Wij maken van onze kinderen actieve deelnemers in hun eigen leerproces,"* zegt adjunct-directeur Marloes van der Klugt.

Die visie zie je terug in de hele school. De thematische aanpak is overal zichtbaar: in de lokalen, op de muren, in het taalgebruik van de leerlingen. Elk thema mondt uit in een *meesterstuk*: een werkstuk, presentatie of creatieve uiting waarin kinderen laten zien wat ze geleerd hebben. Zo tonen zij hun groei – aan zichzelf, hun ouders en hun omgeving.

Ook de vrijdag is bijzonder: dan staat talentontwikkeling centraal. Leerlingen kiezen workshops zoals gutsen, 3D-printen, zeefdrukken of timmeren, passend bij het thema. Het aanbod overstijgt het standaardcurriculum en draagt bij aan brede vorming.

Van isolement naar samenwerking

Wat begon met de wens om leerlingen actiever te maken, resulteerde in een hechte en lerende gemeenschap. Leerkrachten bereiden samen lessen voor, doen klasobservaties, bespreken literatuur en halen externe experts binnen als dat nodig is. De studiedagen zijn speels, gericht op teamontwikkeling, en bieden ruimte om ook plezier te maken. *"We lachen veel en kunnen tegelijk kritisch zijn,"* aldus Lisette Vlek.

Foto @VRS-DRONE-CREATIONS

De portfoliogesprekken met leerlingen en ouders zijn wezenlijk anders dan de oudergesprekken van vroeger. Geen cijfers, maar gesprekken over doelen, groeistappen en trots op het eigen leerproces. De IEP-eindtoets is nog wel aanwezig, maar op de achtergrond. *"We vertrouwen op het oordeel van de leerkracht die het kind het hele jaar ziet,"* zegt Ilse van Hooijdonk.

"Ik ben hard op de inhoud en zacht op de mens. Iedere dag ligt er een nieuwe kans om het beter te doen – samen."

De kracht van het collectief

Wat maakt de aanpak zo krachtig? De duidelijke keuzes én de gezamenlijke verantwoordelijkheid. *"Je kunt hier niet wegduiken,"* zegt Lisette. *"We bespreken alles en nemen samen besluiten. Geen losse initiatieven, maar werken binnen een stevig concept."* Er is ruimte voor twijfel, maar als het besluit genomen is, staat iedereen erachter. En iedereen weet: *je staat er nooit alleen voor.*

De directeuren noemen verschillende mensen als inspiratiebron, maar even belangrijk zijn de lessen die het team zelf leerde. Bijvoorbeeld: als je de deuren letterlijk opent, ontstaat er verbinding. En als je je visie vasthoudt, ontstaat er helderheid voor team, ouders en kinderen.

Bouwstenen voor ander onderwijs

De Prinses Beatrixschool laat zien dat goed onderwijs niet gaat om méér doen, maar om het juiste doen. Met duidelijke kaders, veel ruimte voor samenwerking en een scherpe focus op de ontwikkeling van ieder kind. Alles ademt: *jij kunt het* – het motto dat zowel kinderen als volwassenen dagelijks in de praktijk brengen.

Dijken van scholen laat zien dat goed onderwijs geen toeval is. Het vraagt visie, leiderschap, samenwerking en doorzettingsvermogen. De Prinses Beatrixschool bewijst: als je gelooft in de kracht van kinderen, durft te veranderen en samen leert, bouw je aan een school die staat als een dijk.

Naast De Prinses Beatrixschool hebben nog tien scholen een bijdrage geleverd als dijk van een school: *De Spaaihoeve, Het Element, CSG De Lage Waard, SBO De Toermalijn, Reeshof College, De Witte Vllinder, Berger Scholengemeenschap, KC De Duizendpoot, Aventurijn, De Zeppelin.*

Bron: *Dijken van scholen*, waar gewoon goede scholen in uitblinken (Uitgeverij OMJS, 2024)

Groei als onderwijs- of kinderopvangprofessional met een master van Hogeschool Rotterdam

Wil jij je verdiepen in jongekindontwikkeling, innovatieve leeromgevingen of taalbewust onderwijs? Hogeschool Rotterdam biedt masters met praktijkgerichte verdieping, wetenschappelijke inzichten en directe toepasbaarheid in jouw onderwijspraktijk.

Master Jonge Kind (0-8 jaar)
Master Leren en Innoveren
Master Taalbewust Leren

Scan voor meer info

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

Toekomstmakers

“Versterk het onderwijs,
jezelf als **leraar**
en de leerlingen
op jouw school”

We onderscheiden ons op vier actuele thema's
Het leren van Docenten
Bewuste geletterdheid
Burgerschap en identiteit
Digitalisering in het onderwijs

Aanbod Docentprofessionalisering

TiCeLS

Tilburg Center of the
Learning Sciences

2025-2026

ChatGPT
Diversiteit en
meertaligheid
Vakdidactische
inspiratiereeks
Nederlands

Academische
vaardigheden
Cryptocurrencies
Burgerschapsonderwijs

Voor meer informatie
kijk op onze website of
email naar: ticels@tilburguniversity.edu

Lid worden van Levende Talen?

Ben je docent of lerarenopleider en wil je op de hoogte blijven van ontwikkelingen in je vakgebied, inspiratie opdoen en collega's ontmoeten? Word dan vandaag lid van Levende Talen, dé vakvereniging voor alle taaldocenten!
SLUIT JE NU AAN EN BETAAL PAS VANAF JANUARI 2026:

DIT IS HÉT MOMENT!

WAT ONTVANG JE ALS LID?

- *Levende Talen Magazine*, een praktijkgericht en journalistiek tijdschrift (8x per jaar)
- *Levende Talen Tijdschrift*, biedt verdiepend inzicht in taal en talenonderwijs (4x per jaar)
- Korting op studiedagen en vakcongressen en voorrang bij inschrijving
- Effectieve belangenbehartiging en professionele ondersteuning voor taaldocenten
- Rechtsbijstand en juridisch advies vakbond FvOv, waarbij Levende Talen is aangesloten

mijn.levendetalen.nl/lid-worden

LEVENDE Talen

E-mail: bureau@levendetalen.nl

congres
**LEVENDE
Talen
2025**

TALEN VOOR KANSEN, KANSEN VOOR TALEN!

vrijdag 14 november 2025

Congrescentrum ReeHorst, Bennekomseweg 24, Ede

De openingslezing van prof. dr. Joana Duarte gaat over hoe taalonderwijs kan bijdragen aan kansengelijkheid en onderwijsvernieuwing • 60 workshops • good practices • uitgeversmarkt • uitreiking Gerard Westhoff Taaldidactiekprijs en Europees Talenlabel 2025 • en nog veel meer.

Een inspirerende dag voor taaldocenten in het primair, voortgezet, hoger, beroeps- en volwassenonderwijs én voor studenten en lerarenopleiders.

Voor programma en inschrijving: congres.levendetalen.nl

Kosten deelname: leden € 125,-; niet-leden € 250,-;
studentleden € 45,-; student niet-leden € 55,-

WETEN WAAR JE STAAT, HELPT JE VERDER OP WEG

Toetsing zorgt ervoor dat je leren zichtbaar maakt. Door te laten zien wat leerlingen al beheersen. Wat ze nog kunnen leren. En welke richting past bij hun ontwikkeling. In gesprek met Leontine Derks, manager van de sector Primair Onderwijs bij Cito.

Toetsing wordt regelmatig geassocieerd met prestatiedruk en stress. Zeker als een toets voelt als een eindpunt. Die zorgen zijn begrijpelijk. Tegelijkertijd hoeft toetsing niet zo te worden ervaren, zo stelt Leontine Derks: "Als het goed wordt ingezet, maakt het juist ontwikkeling zichtbaar. En helpt het leerlingen, ouders en leerkrachten om samen verder te kijken naar de volgende stap."

Meer data = meer inzicht

In de wereld van nu zijn steeds meer data beschikbaar. Denk aan je gezondheidsapp die bijhoudt hoeveel stappen je gezet hebt. Aan je energiemeter die laat zien wanneer je het meeste verbruikt. Of aan je navigatie-app die je een andere route aanbiedt wanneer er een file is.

Ook bij het leren kunnen data helpen om te bepalen waar een leerling staat en de route van een leerling te bepalen, zo betoogt Leontine. "Ik ga – samen met mijn collega's – voor een wereld waarin iedereen een eerlijke kans krijgt om zich te ontwikkelen. Dat begint met inzicht, met weten waar je staat. Kleine meetmomenten kunnen daarbij helpen. Ze zorgen ervoor dat je eerder bij kunt sturen als een kind dreigt vast te lopen." Leontine benadrukt dat die inzichten altijd naast het oordeel van de leerkracht bestaan. "Ze geven richting, geen oordeel."

"Om nog nauwkeuriger te bepalen of de doelen voor spelling en rekenen worden beheerst, kunnen leerkrachten bij individuele leerlingen ook Groeimeter inzetten. Dat vind ik een mooie aanvulling op de toetsen. Echt een verrijking."

Reactie van één van onze klanten over Groeimeter

Grip op ontwikkeling

Leontine: "Natuurlijk weten leerkrachten van al hun leerlingen al behoorlijk goed wat ze nodig hebben. Daar helpen de meetmomenten van je leerlingvolgsysteem (zoals Leerling in Beeld) je bij. Soms heb je behoefte aan verrijking van jouw beeld. Aan aanvullende instrumenten die snel en

laagdrempelig zijn, flexibel inzetbaar en direct inzicht geven in waar een leerling vandaag staat en morgen naartoe kan. En precies daar komt onze Groeimeter in beeld."

Groeimeter zorgt voor eigenaarschap en vertrouwen

Met Groeimeter plannen leerkrachten zelf online korte, aansprekende testjes in voor taal en rekenen. Zelfs met een beperkt aantal vragen leveren de testjes een zuivere meting op.

Leontine: "Groeimeter biedt leerlingen de uitnodiging om op hun eigen tempo verder te leren. De leerkracht bespreekt met de leerlingen welke leerdoelen ze hebben en plant dan een testje in. Wanneer leerlingen voldoende vertrouwen hebben in het halen van het doel, dan maken ze het testje. Zo voelen zij zich echt eigenaar van hun eigen leerproces. Ze vinden de testjes leuk en krijgen er vertrouwen door."

Ieder testje is gekoppeld aan een leerdoel en daagt leerlingen uit om te laten zien of ze het doel beheersen. De leerdoelen zijn algemeen en voor iedere leerling geschikt; het maakt dus niet uit welke methode je gebruikt. De testjes kunnen door de leerkracht worden ingezet voor één leerling, voor een groepje leerlingen of voor de hele klas.

Kinderen zien hun groei en krijgen daardoor zin om door te leren. Leerlingen worden daarbij niet met elkaar vergeleken, maar leggen hun eigen pad af. Elke sprong vooruit – hoe klein ook – wordt gevierd.

Groeimeter kan ook ingezet worden als verdiepingsslag op het leerlingvolgsysteem. Door heel snel nieuwe data te vergaren, verrijken leerkrachten hun waarneming en komen zij er direct achter waar leerlingen zich nog concreet op kunnen ontwikkelen. En dan kun je samen direct aan de slag.

Leontine: "Leerkrachten plannen de testjes in wanneer en hoe vaak zij maar willen. Daarna weten leerkracht en leerling allebei direct of het leerdoel behaald is, hoe de vragen gemaakt zijn en wat ze al goed kunnen en juist ook waar ze nog in kunnen groeien. Ons grote doel: ervoor zorgen dat leerlingen met vertrouwen hun volgende stap kunnen zetten."

Meer weten over Groeimeter?

Scan de QR-code of kijk op cito.nl/groeimeter.

"Groeimeter helpt leerkrachten om op elk denkbaar moment nog beter inzicht te krijgen in het ontwikkelproces van leerlingen. Zo weten leerkracht en leerling samen precies wat er nodig is om de volgende stap te kunnen zetten."

Leontine Derks (manager van de sector Primair Onderwijs bij Cito)

Groeimeter voor leerlingen

- **Kindvriendelijk en speels**
Korte opdrachten die aansluiten bij hun beleevingswereld
- **Motiverend**
Leerlingen maken stappen op hun eigen niveau en zien hun groei
- **Inzicht in eigen ontwikkeling**
Ze kijken zelf hun werk na en ontdekken waar ze staan én wat nog beter kan

Groeimeter voor leerkrachten

- **Snel en eenvoudig**
Na inloggen direct online aan de slag met je klas
- **Verdieping na de LVS-toets**
Geef leerlingen zicht op hun volgende stap in Taal en Rekenen.
- **Grip op leerdoelen**
Zie per leerling wat beheerst wordt en wat extra aandacht vraagt

Een goede leraar maakt zichzelf overbodig.

En een slechte ook.

Denk het om. Maak van je ergernis je goudmijn.

Omdenken komt naar je toe met een show die uiterst inspirerend, ontroerend en ontregelend is.

Je leert anders te kijken naar lastig gedrag én er op een constructieve manier mee om te gaan.

Nog nooit was leren zo aangenaam...

En er wordt gegarandeerd ook veel gelachen!

Wat brengt de Omdenkshow?

- Collectief meer ruimte en begrip voor lastig gedrag.
- Sluimerende talenten worden sneller opgemerkt.
- Een positieve atmosfeer rondom 'probleemgedrag'.
- Fundamenteel andere kijk op leren.
- Volwassenen en kinderen zien elkaar niet langer alstegenstander, maar als bondgenoot.

Meer weten? Lees verder op
omdenken.nl/scholen

Geen zin om te lezen?
030-2334062

Of mail ons op
info@omdenken.nl

MEER DAN METEN: DE BALANS TUSSEN BASISVAARDIGHEDEN EN BREDE ONTWIKKELING

Wat is het belangrijkste dat je je leerlingen wilt meegeven? Is het vooral kennis en vaardigheden zoals rekenen en lezen, of ben je het meest tevreden wanneer een leerling opbloeit als persoon? In het Nederlandse onderwijs ligt de nadruk de afgelopen jaren sterk op prestaties in de basisvaardigheden. Pedagoog Gert Biesta waarschuwt echter voor een te eenzijdige focus: volgens hem zijn scholen steeds meer 'leerfabrieken' geworden die leerlingen klaarstomen voor de arbeidsmarkt, terwijl het bredere doel van opvoeding en persoonsvorming uit beeld raakt.

De spanning tussen kwalificatie en brede vorming

Biesta onderscheidt in zijn werk drie functies van onderwijs: kwalificatie (kennis en vaardigheden), socialisatie (burgerschap en sociale integratie) en subjectificatie (persoonlijke vorming). Hij stelt dat in Nederland vooral de kwalificatie centraal staat. De nadruk op meetbare leerresultaten zorgt ervoor dat veel scholen zich primair richten op het versterken van taal- en rekenprestaties. Hoewel deze basisvaardigheden essentieel zijn voor deelname aan de maatschappij, dreigt de brede ontwikkeling van kinderen hierdoor onderbelicht te raken. Veel leraren en schoolleiders ervaren die spanning ook: enerzijds de druk om te presteren en de referentieniveaus te behalen, en anderzijds de wens om ruimte te hebben voor de brede ontwikkeling.

Het lijkt soms alsof scholen moeten kiezen: of ze gaan voor resultaatgericht onderwijs, of ze investeren in de ontwikkeling van het kind als geheel. Maar die tegenstelling bestaat niet. Juist de combinatie van cognitieve ontwikkeling én persoonsvorming maakt onderwijs krachtig en betekenisvol. Daarbij moeten we ook de ontwikkeling van de leraren en het team niet uit het oog verliezen.

Basisvaardigheden én brede ontwikkeling: twee pijlers

Basisvaardigheden zoals taal, rekenen en burgerschap vormen een noodzakelijk fundament. Zonder een goede beheersing van deze vaardigheden kunnen leerlingen niet volwaardig participeren in de maatschappij. Tegelijkertijd omvat brede ontwikkeling meer dan alleen cognitieve groei: het gaat ook om sociale, emotionele, creatieve en motorische vaardigheden, en om het stimuleren van kritisch denken en probleemoplossend vermogen.

Een school die inzet op brede ontwikkeling biedt een leeromgeving waarin leerlingen hun talenten kunnen ontdekken én versterken. Dit vraagt om onderwijs dat niet alleen stuurt op uitkomsten, maar ook ruimte laat voor experimenteren, samenwerken en reflectie. Basisvaardigheden en brede ontwikkeling moeten geen concurrenten zijn, maar partners.

"Basisvaardigheden zoals taal, rekenen en burgerschap vormen een noodzakelijk fundament."

Waar let de onderwijsinspectie op?

De onderwijsinspectie hanteert het waarderingskader waarin zowel de kwaliteit van basisvaardigheden als de bijdrage aan brede ontwikkeling beoordeeld worden. Er is extra aandacht voor de beheersing van taal, rekenen en burgerschap, zeker in het licht van zorgen over teruglopende leerprestaties. Tegelijkertijd wordt verwacht dat scholen een rijk en gevarieerd curriculum bieden, waarin ook aandacht is voor kunstzinnige oriëntatie, wereldoriëntatie, bewegingsonderwijs en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Scholen die laten zien dat zij systematisch werken aan zowel leerresultaten als persoonsvorming worden positief gewaardeerd. Daarbij speelt ook de kwaliteitszorg een rol: hoe borgt de school dat beide pijlers structureel aandacht krijgen?

Zo creëer je samenhang

Basisvaardigheden en de brede ontwikkeling kunnen hand in hand gaan. Dit begint bij de gedeelde visie van het team op het leren en de ontwikkeling van de leerlingen. Stel als schoolteam de vraag: welk kind willen wij afleveren aan het eind van groep 8? Dat gesprek vormt het vertrekpunt voor keuzes in het curriculum, pedagogisch handelen en organisatie van tijd en middelen.

Concreet vraagt dit om:

- Een goede basis in het pedagogisch klimaat. Een veilige en uitdagende leeromgeving met rust en plezier in de klas en goede relaties draagt in hoge mate bij aan het welzijn en de groei van leerlingen en leraren.
- Uitgaan van wat al goed gaat in de school. Maak een analyse van de kansen en krachten in de school. Een nulmeting of interne of externe audit kan helpen om te vieren wat goed gaat en het laaghangend fruit en de grotere vraagstukken in beeld te krijgen.
- Afstemmen op de populatie. Weet wie je leerlingen zijn, waar zij behoefte aan hebben en wat er wellicht verandert in je populatie, waardoor er een ander beroep wordt gedaan op de leraren. Het hebben van hoge verwachtingen hierbij is essentieel.
- Ruimte maken voor de ontwikkeling van een professionele leercultuur in de school. Teams met een hoge mate van 'Collective teacher efficacy' hebben meer veerkracht, meer vertrouwen in zichzelf en hun leerlingen en bereiken meer.
- Doelgericht toewerken naar concrete resultaten en die inzichtelijk maken, voor zowel het team als de leerlingen en ouders. Wees trots op wat je bereikt!

Basisvaardigheden en de brede ontwikkeling kortom, zijn twee belangrijke pijlers die niet zonder elkaar kunnen.

Meer weten?

Neem dan contact op met onderwijsadviseur Hanneke van der Geest via h.vdgeest@1801.nl of 088-1801 373, of met onderwijsadviseur Anneke Jehee via a.jehee@1801.nl of 088-1801 477

1801 jeugd & onderwijsadvies is het grootste adviesbureau voor jeugd en onderwijs in Nederland. In het basisonderwijs begeleiden wij veel scholen in het versterken van de basisvaardigheden en de brede ontwikkeling van de leerling, de leraar en de organisatie. In onze trajecten streven we integraliteit en duurzame ontwikkeling na. Scholing en begeleiding die gericht zijn op het versterken van de reken- of taalopbrengsten en burgerschap gaan hand in hand met het ontwikkelen van de professionele leercultuur. Wij bouwen met de school aan doorlopende professionalisering van het team, de leraren en de optimale ontwikkeling van alle leerlingen.

Studeren én zelf voor de klas

Lerarenopleiding Primair Onderwijs

Als onderwijsassistent of klassenondersteuner ben je onmisbaar in de klas. Je begeleidt, ondersteunt en draagt bij aan het leerproces van je leerlingen – met hart voor het vak. Ben je klaar voor de volgende stap: zelf voor de klas als leraar? Met de bachelor Lerarenopleiding Primair Onderwijs van de Open Universiteit maak je die stap. Flexibel, op academisch niveau en goed te combineren met je drukke baan.

Lees meer over deze opleiding via
ou.nl/lerarenopleiding-primair-onderwijs
of scan de QR-code.

Open Universiteit

NATIONALE ONDERWIJSWEEK 2025

In de Nationale Onderwijsweek geven we elk jaar het podium aan wat het onderwijs zo bijzonder maakt: de mensen, de ideeën en de impact. Het is een moment om stil te staan bij wat goed gaat, én bij wat beter kan. Dit jaar doen we dat onder het thema **“Samen er dwars doorheen”** – een krachtige oproep om obstakels niet te ontwijken, maar gezamenlijk aan te pakken. Want juist in een tijd waarin het onderwijs voor grote uitdagingen staat, blijkt samenwerking de sleutel.

‘Samen er dwars doorheen’ onderstreept het belang van:

Samen

Samenwerking tussen scholen, met ouders, met zorg, met de samenleving. Niet naast elkaar, maar met elkaar – dwars door systemen, drempels en verschillen heen. Want alleen dan kunnen we blijven bouwen aan een onderwijs waarin ieder kind, iedere jongere, en iedere professional zich kan ontwikkelen.

Er dwars doorheen

Obstakels niet uit de weg gaan, maar aanpakken. Het is een knipoog naar het bekende kinderboek “Wij gaan op berenjacht”: over hindernissen kun je niet heen of er onderdoor, je moet er samen doorheen. Dat vraagt lef, creativiteit en samenwerking – precies wat we in het onderwijs willen stimuleren.

Dat is de kracht van Leiden Nationale Onderwijsstad 2025

Leiden laat een jaar lang zien hoe dat er uit ziet in de praktijk. In deze stad werken onderwijs, wetenschap, cultuur, zorg en gemeente intensief samen. Met inspirerende initiatieven en gezamenlijke ambities. “Dat is de kracht van Leiden”.

Meer weten?

Volg ons op LinkedIn, Instagram of Facebook

<https://www.linkedin.com/company/nationale-onderwijsweek/>
<https://www.instagram.com/nationaleonderwijsweek/>
<https://www.facebook.com/NationaleOnderwijsweek/>

Scan de QR-code en
bezoek onze website

De Nationale Onderwijskrant is trots op de samenwerking met haar partners, vrienden, ambassadeurs en supporters.

Doe je met ons mee?

Colofon Redactieadres: Steenovenweg 50, 5708 HN Helmond, bart@nationaleonderwijsweek.nl, www.nationaleonderwijsweek.nl Aan dit nummer werkten mee: Jessica Vlastuin, Job Christians, Marion van Weeren Braaksma, Annemoon van den Broek, Marie-Louise Lauwen, Arash Mortezaavi,	Jan-Willem Duim, Martine Creemers, Tom Baart, Peter Magnée, Freddy Weima, Michael van Oeveren, Joris van Meel, Sanne Pots, Steven Wolma, Adnan Tekin, Eppo Bruins Minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap, Mariëlle Paul Staatssecretaris Funderend Onderwijs en Emancipatie, Henk Hagoort, Leontine Derks, Daan Degen,	Maurice Perdon, Jan Heijmans, Johan Spitteler, Bart van den Heuvel en Sylvia Krebber. Vormgeving: Ten Brink Uitgevers i.s.m. FIZZ Digital Agency Druk: Rodi Rotatiedruk, Diemen Fotografie: Shutterstock, tenzij anders vermeld. Advertenties: DUO-Onderwijs,	www.duo-onderwijs.nl media@duo-onderwijs.nl De Nationale Onderwijskrant is een uitgave van Stichting Nationale Onderwijsweek. Overname uit deze uitgave op welke wijze dan ook is uitsluitend toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke toestemming van de uitgever.
---	--	---	---

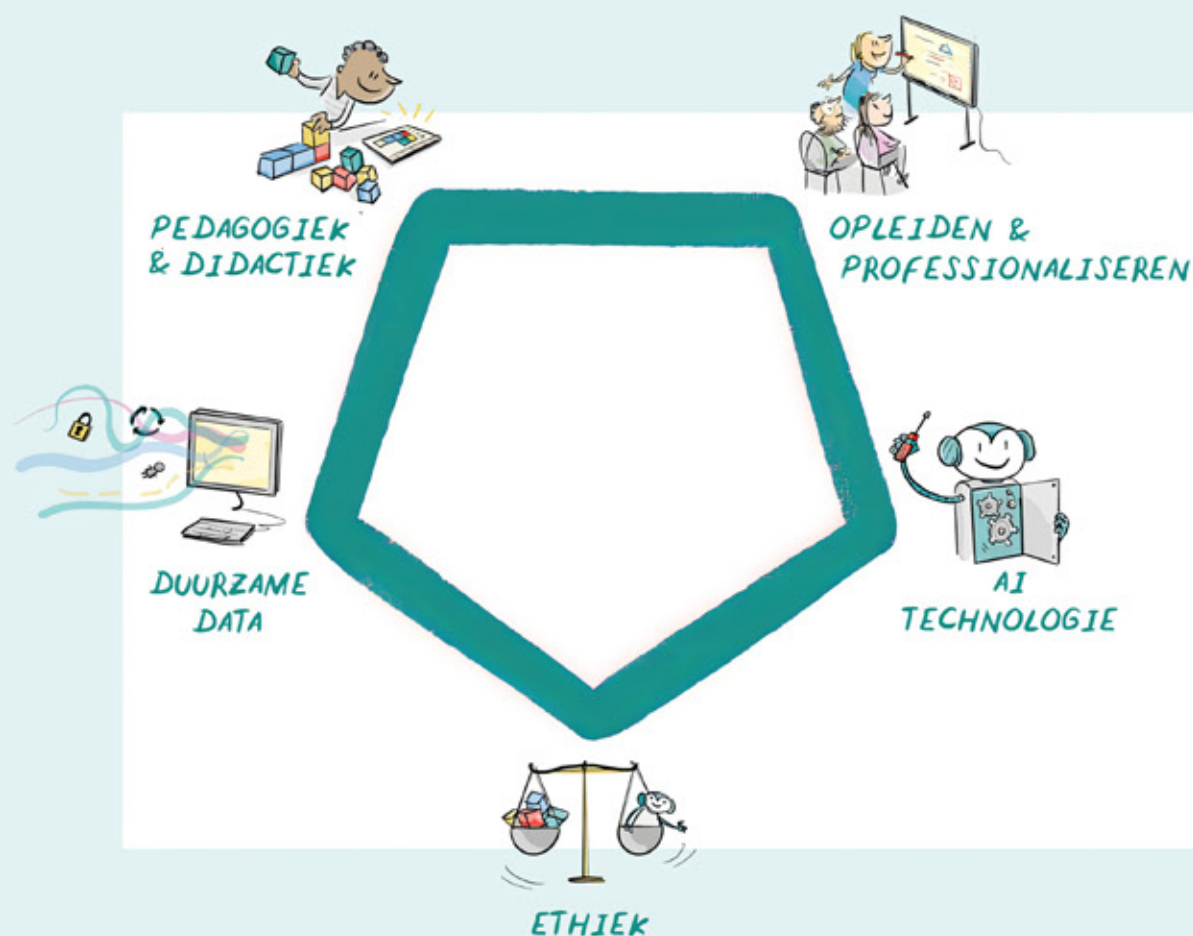
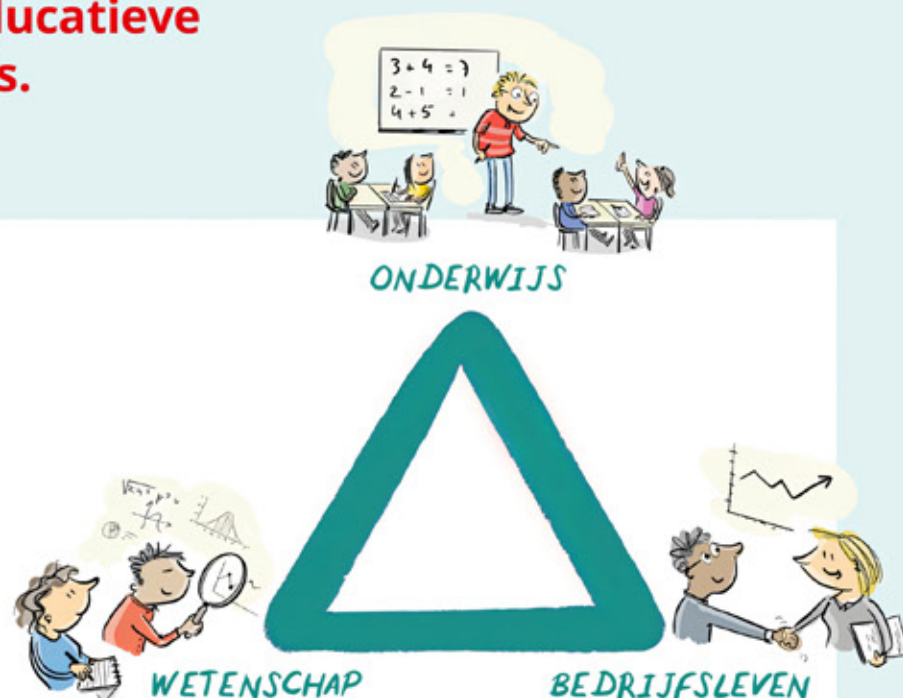
NOLAI

NATIONAAL ONDERWIJSLAB AI

NOLAI is het nationale onderwijslab voor educatieve AI in basis-, voortgezet en speciaal onderwijs.

NOLAI verbindt

NOLAI verbindt scholen, wetenschappers en EdTech via tientallen projecten in heel Nederland. Zo ontwikkelen we samen verantwoorde educatieve AI voor de toekomst. De vraag van een school is daarbij áltijd leidend.

NOLAI biedt

- ▶ Betrouwbare kennis vanuit verschillende wetenschappelijke perspectieven
- ▶ Verantwoorde prototypen en producten
- ▶ Versterking van Nederlandse EdTech

TIPS

Zo blijf je op de hoogte

- ▶ Download ons jaarlijkse magazine
- ▶ Abonneer je op de nieuwsbrief
- ▶ Volg ons via

Ga naar
de website

LATEN WE ELKAAR SLIMMER MAKEN

In 2024 startten we met een idee: een plek creëren waar onderwijs-professionals, onderzoekers en bedrijven elkaar niet alleen ontmoeten, maar écht van elkaar leren. Dat idee kreeg vorm in Let's kNOW – een jaarlijks event waar kennisdeling en samenwerking centraal staan. Dit jaar organiseren we de tweede editie, en als ik terugkijk op wat het teweeg heeft gebracht, weet ik zeker: dit is pas het begin.

DOOR JAN-WILLEM DUIM (IDEEËNMEESTER.NL)

Foto Tim Rensing

In 2024 begonnen we met een idee: wat als we onderwijsprofessionals, onderzoekers en bedrijven samenbrengen om écht van elkaar te leren? Dat idee groeide uit tot Let's kNOW – een jaarlijks event dat nu toe is aan zijn tweede editie.

Let's kNOW draait om ontmoeting en kennisdeling. Niet in de vorm van zenden, maar in de vorm van kruisbestuiving. Leerkrachten en docenten – de echte architecten van het onderwijs – gaan in gesprek met onderzoekers, start-ups en gevestigde organisaties. Vanuit verschillende perspectieven delen we ideeën en ervaringen, met als doel: beter onderwijs, samen gemaakt.

Want in het onderwijs wordt vaak over de professional gesproken, zelden met. Terwijl onderwijsprofessionals uitstekend weten wat werkt. Ze hebben kennis, ervaring én visie. Te vaak worden ze benaderd als uitvoerders van beleid in plaats van mede-ontwerpers. En dat zorgt voor uitstroom. In een tijd van groeiende personeelstekorten verliezen we waardevolle collega's, simpelweg omdat hun stem niet gewaardeerd wordt.

Tegelijkertijd zijn er talloze onderwijsprofessionals die wél vooruit willen. Die geloven in samenwerking, in de kracht van samen. Voor hen is Let's kNOW. We brengen mensen bij elkaar die iets te zeggen hebben over onderwijs – of dat nu gaat over didactiek, technologie of organisatie. Leerkracht, ontwikkelaar, onderzoeker: jouw perspectief telt.

Dus ben jij die professional met ideeën? Zie jij waar beweging nodig is – en misschien ook hoe? Geloof je in het delen van kennis en het leren van elkaar? Meld je dan aan voor Let's kNOW 2025. Hier is ruimte voor jouw inbreng. Samen zorgen we ervoor dat onderwijsontwikkeling niet over, maar met de professional plaatsvindt.

Laten we elkaar slimmer maken.

Let's kNOW Event is een activiteit van Stichting Nationale Onderwijsweek en vindt plaats op 6 oktober van 13.00 tot 15.00 uur.

Locatie:

Academiegebouw van de Universiteit van Leiden gelegen aan Rapenburg 73.

Aanmelden vóór 1 oktober via:

sylvia@nationaleonderwijsweek.nl

Om de kwaliteit van het event te waarborgen is er een maximaal aantal deelnemers.

Waar ieder kind telt

In steeds meer schoolgangen hangt stilte. Niet omdat er geconcentreerd gewerkt wordt, maar omdat er niemand beschikbaar is om les te geven. Het personeelstekort in het onderwijs – van leraar tot onderwijsassistent, van zorgcoördinator tot schoolleider – raakt de kern van kansengelijkheid.

De impact is het grootst op plekken waar de behoefte aan onderwijsmensen het meest voelbaar is. Leerlingen die afhankelijk zijn van structuur, nabijheid en vertrouwen ervaren de gevolgen het eerst. Daar waar onderwijs het verschil kan maken, vallen juist die bouwstenen weg die zo essentieel zijn voor hun ontwikkeling. Onderwijs zou kansen moeten vergroten, maar vergroot nu juist verschillen. Dat is een bittere realiteit.

Een oplossing vraagt om samenhang, visie en menselijkheid. Geen losse maatregelen, maar een veelzijdige, structurele aanpak waarin ruimte is voor ieder perspectief. Een aanpak die begint met de herwaardering van het vak. Leraar, onderwijsassistent of directeur: het is vakmanschap. Het is werken met hoofd, hart en handen. Waar ieder lid van het schoolteam gezien en gewaardeerd wordt, ontstaat ruimte voor groei en vertrouwen.

Daarbij speelt de manier van opleiden een essentiële rol. Lerarenopleidingen en mbo-trajecten voor onderwijsassistenten vormen het fundament voor de toekomst. Als studenten vanaf de eerste dag praktijkervaring opdoen, goede begeleiding krijgen en deel uitmaken van professionele leer gemeenschappen, groeit niet alleen hun vakbekwaamheid, maar ook hun veerkracht. Zij zullen minder snel uitvallen en steviger in het vak staan, klaar om juist die leerlingen te bereiken die hen het hardst nodig hebben.

Onderwijs floreert pas echt wanneer samenwerking centraal staat. Als po, vo en mbo intensief samenwerken, ontstaat een krachtig netwerk waarin leerlingen over grenzen heen kunnen leren. Ze kunnen vakken bij elkaar volgen, ruimtes delen, van elkaar leren en zo verbinding ervaren tussen theorie en praktijk. Deze brede samenwerking maakt het onderwijs niet alleen effectiever, maar ook inspirerender en betekenisvoller voor leerlingen en medewerkers.

Naast samenwerking en opleiden is ook politieke stabiliteit noodzakelijk. Het onderwijs is gebaat bij rust en duidelijke keuzes, gedragen door de mensen die dagelijks voor de klas staan en scholen draaiende houden. Dus geen beleid, opgelegd van bovenaf, dat vakbonden, medewerkers en sociale partners keer op keer noodzaakt tot bijsturen, maar een echte bottom-up aanpak waarbij hun ervaringen en deskundigheid vanaf het begin leidend zijn.

Kansengelijkheid is geen abstract ideaal. Het leeft in de klas, in de docentenkamer, in elk gesprek met een leerling, in de maatschappij en in de visie van beleidsmakers. Het vraagt aandacht, verbinding en samenwerking. Het vraagt om goed luisteren naar elkaar.

Daar begint goed onderwijs. Daar groeit vertrouwen. Daar telt ieder kind. En ieder onderwijsmens.

Arash Mortezaei is docent scheikunde en technologie, Leraar van het Jaar 2024-2025 VO en bestuurslid van de stichting Nationale Onderwijsweek

Gratis naar het Rijksmuseum op de Dag van de Leraar

Jullie inspireren elke dag: nu is het aan ons!

Op zondag 5 oktober, de Dag van de Leraar, bieden ThiemeMeulenhoff en het Rijksmuseum alle docenten een gratis museumbezoek aan. Als dank voor jullie inzet. En omdat goed onderwijs begint bij nieuwsgierigheid. Scan de QR-code, meld je aan en ontvang een gratis entreekaartje: voor jezelf én iemand die belangrijk voor je is. Want waardering deel je samen.

ThiemeMeulenhoff

Al meer dan tien jaar dé educatiepartner van:

RIJKS MUSEUM